І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 171. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ВЕРЕСНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 7, 1960 No. 171. VOL. LXVII.

КЕННЕДІ КРИТИКУЄ ЕКОНОМІЧНУ ПОЛІТИКУ АЙЗЕНГАВЕРА

ГЕНРІ КЕБОТ ЛАДЖ ВІДБУВ ПЕРЕДВИБОРЧУ ПОЇЗДКУ ПО КУПЕЛЕВИХ МІСЦЕВОСТЯХ, ПРОПАГУЮЧИ ЗМАГАННЯ ДО ЩАСТЯ, ДОБРОБУТУ І СВОБОДИ

Дітройт. — Демократичний кандидат на президента сен. Джан Ф. Кеннеді виступив під час Дня Праці тут і в Стейт Фер Ґравндс із передвиборчими промовами, в яких з'ясував своє ставлення до економічних проблем ЗДА, зокрема до політики уряду у відношенні до світу праці — робітників і до фармерів. Цього ж самого дня республіканський кандидат на віце-президента Генрі Кебот Ладж відбув, в супроводі губернатора Нелсона Рокефеллера і ген. прокуратора Лефковіца, поїздку по купелевих місцевостях і пляжах Ню Йорку, виголошуючи короткі промови про основні ідеали американського народу — свободу, щастя і добробут. У своїй промові, виголошеній на зібранні на Кеділлак Сквер у Дітройті, що в ньому брало участь від 40.000 до 60.000 осіб, головним чином робітників, Кеннеді виступив із гострою критикою економічної політики республіканського уряду, заявляючи, що внаслідок цієї політики і зокрема зменшення прибутків і плачення надмірних процентів пересічний американський робітник втратив протягом останніх 8 років яких 7 до 10 тисяч долярів. Кеннеді закликав до відвороту від цієї політики і до повороту до політики „нового розподілу" Френкліна Д. Рузвелта ,щоб можна було вийти із „господарського імпасу, в який завела — за словами Кеннеді — країну республіканська адміністрація. Водночас із цим Кеннеді виступив дуже рішуче проти расової дискримінації і сеґреґації по школах, домах, церквах і ресторанах, заявляючи себе безестережним прихильником широких цивільних прав і солідаризуючися із „сидячими страйками" негритянського населення проти расової дискримінації. Наприкінці Кеннеді заявив, що цілі робітничого руху і світу праці у ЗДА є цілями всіх американців і противники тих цілей є ворогами прогресу. Республіканський кандидат на віце-президента Генрі Кебот Ладж, об'їжджаючи морські пляжі Ню Йорку і Нюйоркського стейту, знайомившися з літниками, і виголошував короткі промови, в яких з'ясовував ідеї американської демократії, американського способу життя в умовах свободи і щастя та добробуту без диктатури. Зібрані на пляжах юрби народу, вітали Ладжа ентузіястично, пригадуючи його виступи в Об'єднаних Націях. Республіканський кандидат на президента Ричард М. Ніксон перебував у ці святкові дні в шпиталі на лікуванні ноги і там його відвідали в п'ятницю 2-го вересня провідники демократів і республіканців у Сенаті Линдон Б. Джансон й Еверет Дірксен.

Українець ґратулює Ладжові за „добру службу" в Раді Безпеки ОН

Ню Йорк. — Як повідомляє „Ню Йорк Таймс" з 6-го вересня ц. р., під час передвиборчого виступу республіканського кандидата на віце-президента і донедавна амбасадора ЗДА до Об'єднаних Націй Генрі Кебота Ладжа до нього підійшов Микола Миськів з Риджвуду на Квінсі, який був примушений тікати з України під час війни і прибув до З'єдинених Держав Америки вісім років тому. Миськів стиснув руку Ладжові і, представивши йому своїх доньок — дворічну пару близнят Наталку і Роксану — поґратулював Ладжові за його гарні і корисні для справи миру і свободи виступи на терені Ради Безпеки Об'єднаних Націй.

Президент підписав закон про допомогу закордонові

Вашинґтон. — 2-го вересня президент Айзенгавер підписав закон про ухвалення видатків на закордонну допомогу в сумі 3,787,350,000 долярів, це значить майже на 500 мільйонів долярів менше від тієї суми, якої Президент вимагав на військову і економічну допомогу закордонним країнам. В тому самому дні Президент підписав ще 41 інший закон, який предложив йому Конґрес, що саме того ж дня закінчив сесію. Президент підписав також закон про видатки 3.900,000,000 долярів на продукцію атомової енерґії. Президент поставив вето проти законопроєкту про допомогу крайовій продукції олива й цинку. На цю ціль треба було менше, як 5,000,000 долярів.

174,000 робітників в Ню Йорку брало участь в параді, яка тривала 11 годин

Ню Йорк. — В „Дні Праці" в Ню Йорку відбулася по П'ятій евню парада зорганізованого робітництва, яка тривала 11 годин, від 10 години перед полуднем до 9 години ввечорі, бо в ній взяло участь 174,000 робітників. Походові приглядалося 600,000 осіб. На трибуні відбирали параду секретар праці Джеймс П. Мічелл і голова Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні. Секретар праці Мічелл сказав, що цю параду вільних робітників, повинен бачити совєтський прем'єр Нікіта Хрущов. Голова спілки робітників жіночих одягів Дейвід Дюбінски сказав на те, що „на Хрущова ніщо не робить враження". Міні відповів на згадку про Хрущова, що треба його вповні іґнорувати під час нового приїзду до Ню Йорку на відкриття Асамблеї Об'єднаних Націй. Губернатор Ню Йорку Нелсон А. Рокефеллер назвав той день „великом днем для робітників і для цілої країни".

В АМЕРИЦІ

● **Військова Академія** у Вест Пойнті, Н. Й., віддала кров своїх кадетів для Американського Червоного Хреста в Ню Йорку. Нюйоркський Відділ АЧХ в Ню Йорку закликає всіх здорових людей віддавати свою кров, щоб можна було, в потребі, лікувати тих, які нагло потребують чужої крови для рятування життя. Адресу АЧХ можна знайти в кожній телефонічній книжці.

● **При закінченні другої сесії** 86-го Конґресу 24 його члени заявили, що вони останній раз на Капітолі, бо не будуть старатися про перевибір. Між ними є 5 сенаторів і 19 конґресменів. Сенатори — Теодор Френсіс Ґрін із Ровд Айленд, який 2-го жовтня матиме 93 роки і — Джеймс Е. Моррей із Монтани, — Джозеф О'Магоні з Вайомінґу, — Томас Е. Мартин з Айови і — Голл С. Лвєк з Ореґону.

● **Мати сенатора Джана Ф. Кеннеді** пані Джозеф Кеннеді заявила, що вона, хоч вже є бабусею і має 16 внуків, буде вести виборчу кампанію в користь свого сина. Вона їздитиме по стейтах і влаштовуватиме чайні прийняття для жінок, на яких оповідатиме виборцям про свого сина, який стрічався з Черчиллом і Іденом, коли мав 21 рік.

ТИСЯЧІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ВЗЯЛО УЧАСТЬ В „МАЛІЙ ОЛІМПІЯДІ" НА СОЮЗІВЦІ, МАНІФЕСТАЦІЙНИХ ЗДВИГАХ СУМА В ЕЛЕНВІЛІ І ШИКАҐО ТА КОНВЕНЦІЯХ ЛІҐИ, ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ І ОДУМ В НЮ ЙОРКУ

Три дні останнього кінця тижня, зв'язаного з Днем Праці в понеділок, 5-го вересня, були в нашій громаді дослівно днями молоді, як великі тисячі цієї молоді взяло участь у маніфестаційних здвигах Спілки Української Молоді Америки, змагалися за найкращі висліди в тенісових і плавацьких конкуренціях на Союзівці та нараджувались і забавлялись на конвенціях Ліґи Української Молоді Північної Америки, Товариства Українських Професіоналістів та Демократичного Об'єднання Української Молоді в Ню Йорку. Дальші тисячі старшого громадянства приглядалися, чи були гостями на цих імпрезах.

„Мала Олімпіяда" на Союзівці

Союзівка, Керґонксон. — Саме тепер, як в Римі в Італії відбуваються 17-ті з черги міжнародні Олімпійські Ігрища, на яких українські змагуни здобувають золоті медалі перемоги, але в їхню честь не підносять на маштах синьо-жовтого українського прапора і не грають українського національного гимну, бо їхні успіхи йдуть на рахунок їхнього ворога-окупанта, на цьому „клаптику України на вільній американській землі", на оселі УНСоюзу в Кетскильських горах відбувались упродовж трьох днів: в суботу, неділю і понеділок від 3 до 5 вересня у кожному відношенні українські змагання за найкращі висліди в тенісі і плаванні. Ці змагання і назвав

(Закінчення на стор 4-ій)

„ВЕСЕЛИЙ ЛЬВІВ" НА СОЮЗІВЦІ

Крім спортових змагань, в суботу, 3-го вересня ввечорі відбувся на Союзівці, в рямках культурно-розвагових імпрез, виступ ансамблю „Веселий Львів". Імпреза відбулася на окремій плятформі над освітленим рефлекторами з-під води і зверху басейні і в ній взяли участь артисти: — Ірина і Юрій Лаврівські, Марія Лисяк і Ярослав Пінот-Рудакевич, виконавши ряд пісень, скечів і монтажів, переважно пера Олега Лисяка, Леоніда Полтави і Оксани Рудакевич. Численно зібрана публіка з найбільшим ентузіязмом вітала виконавців програми.

Понад 10,000 осіб на Здвигах СУМА

Еленвіл-Шикаґо. — Упродовж останнього кінця тижня від 3-5-го вересня на сумівській оселі в Елленвіл, Н. Й., та в Шикаґо відбулись традиційні уже маніфестаційні здвиги, в яких разом взяло участь понад 10,000 осіб, в цьому велика частина сумівської молоді. Здвиги проходили під гаслом: „Герої, борці за волю України - наш ідеал і дороговказ" - та включали різноманітну програму, зокрема виступи промовців, дефіляду тисячів сумівської молоді з прапорами і оркестрами, привітання від багатьох крайових організацій та численних законодавців, губернаторів, дипломатичних представництв і громадянства. Сумівський здвиг в Елленвіл вітав гол. предсідник УНСоюзу і президент УКК Дмитро Галичин. — Обидва здвиги включали і відповідні мистецькі програми. Провідниками здвигів були в Елленвіл — Ярослав Ґавур а в Шикаґо — Дмитро Баґрій. Подробиці цих замітних маніфестаційних здвигів — в дальших числах „Свободи".

10-літній ювілей ОДУМ

Ню Йорк. — Демократичне Об'єднання Української Молоді відзначило 10-річчя свого існування ювілейним з'їздом, що відбувся тут впродовж останнього кінця тижня в приміщеннях Українського Народного Дому. З'їзд включав три доповіді, що їх виголосили Роман Лисняк („10 років ОДУМ") Маріян Дальний — („Проблеми і завдання ОДУМ") та д-р Я. Білинський („Асиміляція української молоді в американському морі"). У з'їзді взяли участь представники філій ОДУМ з Ню Йорку, Рачестеру, Бофало, Ню Джерзі, Шикаґо та Міннеаполісу.

Вол. Боднар перевибраний на голову Ліґи

Ню Йорк. — Упродовж минулого тижня від п'ятниці 2-го вересня до понеділка 5-го вересня тут в готелю Парк Шератон відбулася річна конвенція Ліґи Української Молоді Північної Америки, що об'єднує переважно народжені в Америці і в Канаді молодші українські генерації та яка, звичайно, стягає з усіх усюдів сотні цієї молоді. В результаті конвенції Володимир Боднар був перевибраний на голову цієї Ліґи. Він, як дотеперішній голова, відкрив конвенцію в суботу, 3-го вересня, а нарадами проводив обраний на предсідника Теодор Макаревич з Маямі та Бен Кусий. Конвенцію вітали представники від багатьох організацій, в цьому від УНСоюзу відав його заступник гол. предсідника Йосип Лисогір а від Пласту д-р Ярослав Падох. Звіти дотеперішньої управи та дебати над ними виповнили головну частину нарад, після чого обрано новий провід Ліґи в складі: Володимир Боднар — голова, Бен Кусий, Зеня Стецишин і Кей Федоришин — заступники, Марія Букартик — рекорд. секретарка, Джералд Бобечко — фінасовий секретар та І. Кучмій — скарбник. На дорадників обрані: Тарас Шмаґала, Олександер Данько, Ч. Пальчук, Мирон Куропась і Емілія Пальчинська, а на члена Фундації Ліґи — Євген Валяк. У програмі конвенції, крім забав і бенкету, була велика культурна імпреза — концерт при симфонічній оркестрі та з оперовими співаками Марісю Лисогір і Левом Райнаровичем, як солістами. Диріґував Іван Задорожний. Імпреза відбулася в заповненій залі Гантер Каледжу в неділю пополудні і її вважається за одну з найвидатніших культурно-мистецьких подій року. Майстром церемонії на бенкеті того дня був адв. Юрій Волинець. УНСоюз на цьому бенкеті репрезентували Й. Лисогір і Р. Слобідян.

Проф. Л. Добрянський — „Українець Року"

Ню Йорк. — Рівночасно з конвенцією Ліґи Української Молоді, тут відбулась конвенція Товариства Українських Професіоналістів, в рямках якої відбувся бенкет, під час якого проф. Лева Добрянського, голову Українського Конґресового Комітету Америки та автора резолюції про Тиждень Поневолених Націй, найменовано „Українцем Року", передавши йому відповідну пропам'ятну таблицю. Проголошення „Українця Року" відбулося під час бенкету, на якому майстром церемонії був адв. Юрій Волинець а головним промовцем Степан Мамчук з Вейнського університету. Проф. Добрянський не міг сам бути присявний на цій влаштованій для нього врочистості з уваги на те, що минулого понеділка (29-го серпня), він перебув операцію після деяких пошкоджень в давнішому автомобільному випадку і ще перебуває в лікарні. Почесну грамоту - таблицю перебрав для нього на його прохання президент УККА і попередній „Українець Року" Дмитро Галичин.

СЕНАТ РОЗГЛЯНУВ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ НА ПРОПОЗИЦІЮ СЕН. ДЖАНСОНА

Вашинґтон. — Спільну палатно - сенатську резолюцію в справі дозволу на здвигнення пам'ятника Тарасові Шевченкові на публічній площі у Вашинґтоні розглянув Сенат на пропозицію сенатора Линдона Джансона з Тексасу, демократичного кандидата на віце-президента ЗДА. Сенат розглянув і схвалив цю резолюцію в середу 31-го вересня, напередодні закінчення сесії. У Конґресовому Протоколі (Рекорді) з того дня на сторінці 17236 записано перебіг тієї ухвали, текст якого подаємо в дослівному перекладі.

Здвигнення Пам'ятника Тарасові Шевченкові

Мр. Джансон з Тексасу:

Пане Президенте, пропоную, щоб Сенат обміркував поставлену на порядок під числом 2006 Спільну Палатну Резолюцію ч. 311.

Урядовець, що проводить нарадами: Спільна резолюція буде названа за її заголовком.

Леґіслативний клерк: Спільна резолюція (Н.). 311, що уповноважує побудову пам'ятника Тарасові Шевченкові на публічній площі в Дистрикті Колюмбії.

Урядовець, що проводить нарадами: Питання в справі згоди на пропозицію Сенатора з Тексасу.

Пропозиція була прийнята, і резолюцію обмірковано, доручено помножити для третього читання, прочитано третій раз і схвалено.

Мр. Джевітс (сенатор з Ню Йорку, перший, що заінтересувався тією справою і вніс цю резолюцію в Сенаті — Ред.): Пане Президенте, я прошу однодушної згоди, щоб я міг надрукувати в Протоколі і заяву в справі Палатної Спільної Резолюції ч. 311, що подібна до того законопроєкту, який я зголосив в Сенаті для дозволу на побудову пам'ятника Тарасові Шевченкові.

Урядовець, що проводить нарадами: Якщо немає спротиву, то заява буде надрукована.

Спротиву не було, і заяву доручено надрукувати в Протоколі так:

Заява Сенатора Джевітса

Більше як 100 років тому Тарас Шевченко привітав Юрія Вашинґтона і нову Республіку в надії на день, коли Україна зможе приєднатись до сім'ї вільних націй. Тарас Шевченко /1814 - 1861/ був без сумніву, одним з найвидатніших українців нової доби. Його поезії захоплювали чоловіків і жінок його доби і пізніших часів поновленою любов'ю до волі та свідомістю їхньої української приналежности і традицій. Це було засобом, з поміччю якого українці, що в його днях були масою кріпаків на землях російських і польських панів, стали свідомими громадянами-патріотами, готовими жертвувати своїм життям і майном у змаганні до своєї національної незалежности. Щобільше, Шевченкові поезії навчили їх потреби братерства між людьми і забезпечили їх ідеалами української участи у великій родині вільних народів. Сторіччя смерти Шевченка стане його землякам, що тепер поза залізною заслоною, за пригадку їхньої спадщини та їхніх ідеалів волі і незалежности. Пам'ятник, що буде збудований в 1961-му році на його честь, подасть його землякам вістку, що вільний світ про них не забуває.

Хрущов пропонує знову конференцію „на вершинах" — заповідає 60-тоннового спутніка

Гельсінкі. — Нікіта Хрущов перевів три дні, від 2 до 4 ц. м., у столиці Фінляндії, прибувши туди ніким не запрошений задля „звеличання" 60-ліття фінського президента Урго Кекконена. Крім коротких тостів на прийняттях і відповідей журналістам Хрущов не виголосив ніякої нової великої промови, а в своїх заявах вистерігався лайливого тону. Він висловив знову „надію" що на Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй, яка відкривається 20 ц. м. і на яку Хрущов прилетить, як голова совєтської делеґації, — прибудуть також всі інші голови урядів для нарад у справі міжнародного роззброєння. З прикметним большевикам забріханням, Хрущов запевняв, що він „зробить все можливе", щоб довести до міжнародного роззброєння. Про це саме говориться в офіційному совєтсько-фінському комунікаті, де знову пригадується резолюцію останньої Генеральної Асамблеї про потребу загального і повного роззброєння. У тому комунікаті кількакратно підкреслюються „сердечні" і „приятельські" відносини між маленькою і цілком від ласки Совєтів залежною та ними пограбованою Фінляндією та Совєтським Союзом. Ця „приязнь" — кажеться в тому комунікаті — повинна служити за приклад усьому світові на можливість мирної коекзистенції між країнами „різних політично-економічних систем", які проте шанують взаємну інтеґральність і принцип не втручання у внутрішні справи другої країни. Хрущов запросив президента Кекконена до Москви. Гадають, що з нагоди тієї ревізити буде підписаний договір, за яким Совєти погодяться на приступлення Фінляндії до 7-членної Асоціяції европейської вільної торгівлі, існуючої під проводом Англії. Хрущов погодився в принципі на таку участь Фінляндії, економічно цілком залежної від СССР, та заявив, що в другій половині листопада ц. р. в цій справі розпічнуться фінсько-совєтські переговори в Москві. Окремою „сенсацією" була заповідь Хрущова, що СССР вневдовзі випустить 60-тоннового штучного сателіта Землі, „наче цілий потяг".

Завтра українці манiфестуватимуть проти приїзду Хрущова

Ню Йорк. — Комітет Об'єднаних Українських Організацій міста Ню Йорку, що є місцевою філією УККомітету, інформує, що вже завтра, в середу, 7-го вересня від години 6 до 8-ої ввечорі відбудеться тут перед готелем Волдорф Асторія велика і багатонаціональна маніфестація проти заповідженого приїзду совєтського диктатора — ката України Нікіти Хрущова на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй 20-го цього місяця. Демонстрація відбудеться перед згаданим готелем, бо в ньому мав би цей диктатор замешкати. Комітет Об'єднаних Українських Організацій закликає весь український загал до масової участи в цій демонстрації, що може заставити управу готелю відмовити Хрущову місця в своїх приміщеннях.

У КОНҐО ХАОС І ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА

ПРЕЗИДЕНТ ЗМІНИВ ПРЕМ'ЄРА ЛЮМУМБУ, ЯКИЙ НЕ ВСТУПАЄТЬСЯ. — СОВЄТИ ПРИСЛАЛИ ЛЮМУМБІ ЛІТАКИ І ТРАНСПОРТНІ АВТА

Леопольдвіль. — Відносини в Конґо розвинулись в останніх днях не по лінії заспокоєння і порядку, а хаосу і громадянської війни. Останньою подією є явний конфлікт між президентом Конґа Жозефом Касавубу і прем'єром Патрісом Люмумбою. Касавубу проголосив відсунення Люмумби з прем'єрства та призначення новим прем'єром президента сенату Жозефа Ілео. Однак швидко потім Люмумба, з'явившись в асисті кількох вояків в радіостанції, назвав те розпорядження Касавубу „нелеґальним", заявив, що він йому не підчиняється та закликав військо залишитись йому вірним. Касавубу з свого боку заявив, що Об'єднані Нації повинні перейняти відповідальність за адміністрацію в Конґо до часу повного заспокоєння і наладнання місцевого апарату. Касавубу й Ілео є прозахідніми націоналістами, які сприяють децентралізації Конґа, — зате Люмумба є комунофілом, що змагає до диктатури в сцентралізованій державі, з підкоренням шістьох провінцій Конґа цілком центральному урядові. Тим часом в глибині Конґа насправді існує стан громадянської війни: в боротьбі між військом центрального уряду прем'єра Патріса Люмумби й наспіх сформованими з'єднаннями, прихильними сепаратистичним тенденціям прем'єра провінції Касай Альберта Кальоні, ведуться бої, в яких досі — за твердженням представників Об'єднаних Націй згинуло понад 100 осіб та ранених було кількасот. Газети називають різні місцевості в провінції Касай, які змінюють власників, при чому за кожним разом терпить цивільне населення. Вояки Люмумби краще узброєні й вишколені, але частина їх — здається — перейшла на бік Кальоні. Зрештою, прихильне цьому останньому плем'я балюбів воює завжди ще списами й луками. Найважливішою подією військово-політичного характеру є активна допомога Совєтів конґолійському урядові задля ведення громадянської війни. Совєти прислали центральному урядові Конґа 15 двомоторових транспортно-пасажирських літаків типу „Ільюшін", які приземлились в Стенлейвіль в північному Конґо, при чому в кожному є по вісім совєтських летунів і „техніків". Нема ніякого сумніву, що є між ними військовики і специ для керування підривною роботою. Ця ескадриля, прислана Совєтами Люмумбі, може перевозити кругло 500 осіб, не рахуючи залоги. Люмумба відразу покористувався тими літаками для перекидання своїх вояків на фронт проти бунтівничих конґолійців в провінції Касай і він ними напевне буде користуватись у війні проти провінції Катанґа з її прем'єром Чомбе. Крім цього Совєти переслали Люмумбі 100 транспортних авт, які всилі разом перевозити 2.000 осіб. Ця совєтська поміч дає дійсну перевагу Люмумбі над його противниками, частина яких — в свою чергу — користується бельгійською зброєю, що її залишили відкликані до Европи бельгійські війська.

У зв'язку з цією хаотичною і небезпечною ситуацією назріває можливість скликання нової Ради Безпеки Об'єднаних Націй. Західні кола були б дуже вдоволені, коли б Люмумба втратив владу. Західні коментатори переконані, що після відходу Люмумби припинилась би громадянська війна, бо настала б можливість порозуміння з лідерами відосередкового федералістичного руху.

Комуністи перевели „малу бльокаду" Берліну й провокують новий конфлікт

Берлін. — В минулу неділю 4 ц. м. закінчилась проголошена в минулу середу німецькими комуністами фактична 5-денна бльокада Західнього Берліну, з забороною приїздити німцям з Західньої Німеччини до Західнього Берліну та західнім берлінцям переїздити до східньої частини того міста. Коло 500 західньо-німецьким „мілітаристам і реванжистам" німецькі комуністи заборонили переїзд потягами. Більшість їх дісталась до Західнього Берліну німецькими літаками, що їм східньо-німецькі комуністи чи Совєти не протиставлялись. Ця „мала бльокада" була проголошена ніби з приводу відбування в Західньому Берліні з'їздів втікачів і виселенців із колишніх східніх земель Німеччини та кол. воєнних полонених. Посадник Західнього Берліну Віллі Брандт закликав до відплатних заходів у постаті „морального бойкоту" деяких східньо-німецьких імпрез. Гадають, що Брандт мав на увазі передусім бойкот щорічного Ляйпціґського ярмарку. Вже після відкликання тієї „малої бльокади" східньо-німецькі комуністи вчинили нову пакість — зупинивши на контрольних пунктах на ріці Ельбі 23 баржі, що плили з Гамбурґу до Західнього Берліну, навантажені вугіллям, цементом і іншим добром. Комуністи подали формальну причину, яка була тільки викрутом, що ніби плесо Ельби занизьке на такі важкі баржі. Крім цього комуністи почали відгрожуватись з приводу заповідженних відвідин Людвіґа Ерґгарда в Західньому Берліні, заявляючи, що ці відвідини західньо-німецького віце-канцлера є „провокацією" супроти Східньої Німеччини. В Західній Німеччині щораз більше схвилювання і обурення з приводу тих комуністичних зачіпок і провокацій.

МОЛОТОВ ПРИБУВ ДО ВІДНЯ НА НОВИЙ ПОСТ

Відень. — Довголітній колишній совєтський прем'єр і міністер закордонних справ В'ячеслав Молотов, старий большевик і „спец" від холодної війни, відсунений Хрущовим від влади в 1957 році і засланий на становище амбасадора до Зовнішньої Монґолії, прилетів в минулий понеділок до Відня, щоб зайняти даний йому новий пост — постійного совєтського репрезентанта в Міжнародній Аґенції атомової енерґії. Молотова і його дружину привітав на летовищі совєтський амбасадор Віктор Авілов і забрав з собою до будинку амбасади, де Молотови замешкають, поки дістануть помешкання.

У СВІТІ

● **Африканські студенти** в Москві переконуються у практиці, що москалі — гірші расисти за французів чи англійців, колишніх колоніяльних володарів Африки. 28-річний Мішель Айїх з Тоґо, якого большевики заманили своєю пропаґандою на фестиваль молоді в Москві у 1957 р. і який потім прибув туди на студії російської мови й літератури, переїхав тепер до Західньої Німеччини, огірчений погірдливим відношенням до нього збоку російських студентів і студенток. Коли він після одного такого випадку загрозив скаргою, його закричали: „яке ти маєш право скаржити, — тиж мавпа, а не чоловік"!

● **Японію навістила нова стихійна катастрофа**: тайфун „Делля" знищив острови Шікону й Гоншу. Крім великих шкід у майні — 17 осіб вбитих, 32 пропалих і кількадесять поранених.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні

Чотири року тому видвигнено думку про побудову у Вашингтоні, столиці ЗДА, пам'ятника Тарасові Шевченкові у сторіччя його смерти в 1961-му році та в 150-річчя його народження в 1964-у році. Розвиток і конкретизація тієї думки перейшла кілька своїх головних фаз і тепер, після схвалення обидвома палатами Конгресу ЗДА спільної резолюції з дозволом на побудову такого пам'ятника, ця видвигнена чотири роки тому ідея здобула головну передумову для її здійснення. Черговою передумовою буде збірка необхідних фондів.

Якщо поза поневоленою тепер Шевченковою Україною є на світі достойні місця для пам'ятника Шевченка, то найдостойнішим з них є, без сумніву, столиця ЗДА, названа іменем того „Батька своєї країни" за „праведним законом" якого для України Шевченко так тужив, вважаючи його за ідеал оспіваної ним волі і справедливости для всіх.

Коли чотири роки тому починалась і опісля вже на найширшій громадській базі продовжувалась акція в справі дозволу на здвигнення такого пам'ятника у Вашингтоні, тоді було багато песимістів. Навіть і голосно деякі з них, що визнаються на законодавстві та на проблемах пам'ятників у столиці країни, передбачали багато труднощів у можливостях здобути такий дозвіл. І вони мали рацію, бо тих труднощів було дуже багато. Тим часом, такий дозвіл вже є доконаним фактом у формі спільної конгресової резолюції. І це заслуговує на тим більшу й вищу оцінку, за це належиться тим більше признання і вдячність усім тим, що до нього причинились, зокрема тим законодавцям, що тій справі присвятили свою увагу.

Схвалення резолюції в справі пам'ятника Шевченка має для нас, українців, історичну вартість у повному значенні цього слова. Схвалення цієї резолюції наче формально і офіціяльно ставить знак рівняння між репрезентованими Вашингтоном американськими і репрезентованими Шевченком українськими найкращими ідеалами. В нинішніх обставинах, як і для майбутнього розвитку, вартости і значення цієї резолюції, однодушно схваленої обома палатами Конґресу, не можна переоцінити. Вона буде ще більша, як ця резолюція буде здійснена.

Вашингтон своє зробив, і тепер слово за українською спільнотою. Очевидно, що вже навряд чи можна буде здійснити резолюцію так, як це початково пляновано, у сторіччя смерти Шевченка в наступному році. Але є всі дані і потреби на те, щоб здійснити її до 150-річчя з дня народження Поета, яке припадає в 1964-му році. У першім чи другім випадку, акція мусить початися негайно, в найбільших розмірах і на найбільшу скалю. Не маємо причин сумніватися, що наша спільнота належно оцінить схвалену Конґресом резолюцію головно тим, що з найбільшим ентузіязмом здійснить її, здвигнувши у Вашингтоні величний пам'ятник найбільшому українському чемпіонові волі, Тарасові Шевченкові.

Увага: кат приїжджає!

Згідно з повідомленням совєтської телеграфної агенції, совєтський диктатор Нікіта Хрущов очолюватиме совєтську делеґацію на Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, що почнеться в Ню Йорку 20-го вересня ц. р. Разом з ним приїдуть, мабуть, всі його головні проконсули із розбоєм захоплених т. зв. сателітних країн, за виїмком червоного Китаю.

Можливість приїзду Хрущова на сесію Генеральної Асамблеї ОН передбачувано вже раніше, бо про це натякав і він сам у заяві 10-го серпня. Але офіціяльне повідомлення, що він таки вибирається до Ню Йорку, викликало поважну констернацію в дипломатичних колах і багато всіляких коментарів у пресі. Треба згадати, що на приїзд в характері делеґата до Об'єднаних Націй Хрущов не потребує ані запрошення, ані окремого дозволу. Організація Об'єднаних Націй вважається міжнародною територією, і на її зібрання уряд кожної країни може висилати такого представника, якого вважає за відповідне, без будь-чиєї зовнішньої апробати.

Приїзд Хрущова до Ню Йорку можна вважати за вершок комуністичної нахабности в міжнародній поведінці, зокрема після подій останніх кількох місяців. Жаден бо міжнародний статус не може змінити факту, що приміщення Об'єднаних Націй знаходиться в Америці, яку той совєтський рабовласник - диктатор так по-хамськи паплюжить, Президента якої так нікчемно зневажав. Хрущов також знає, що коли він упросився на відвідини до Америки минулого року, то треба було аж кількох закликів самого ж президента Айзенгавера та державного департаменту, щоб втихомирити обурення населення проти такого „гостя".

І все ж він тепер знову пхається, щоб використати міжнародну трибуну на американській землі для свого пропаґандивного цирку. На світі бо, навіть під боком Америки на Кубі, ще не перевелись дурні та наївні, які ловляться на брехні большевицької пропаґанди і сприяють комуно-московській змові проти людства. На це тільки й розраховує Хрущов.

Останнє рішення Хрущова тільки потверджує необхідність перевести в життя думку, яку заступає багато людей: для такої агресивної рабовласницької імперії, як Совєтський Союз, не повинно бути місця за тим самим столом і в тій самій залі, де засідають представники вільних, культурних народів! В теперішніх обставинах першою точкою нарад на сесії Генеральної Асамблеї ОН повинна бути справа виключення Совєтського Союзу з Об'єднаних Націй, а на його місце — прийняття жертв комуно - московської аґресії, поневолених Москвою народів. На акт обвинувачення проти диктаторського уряду Совєтського Союзу і, зокрема, проти Хрущова треба було б зужити багато паперу.

Кат України, Нікіта Хрущов, знову приїжджає до Америки. Цим разом він уже буде не гостем, а — як коментує „Геральд Трибюн" — вломником, і треба сподіватися, що населення Ню Йорку, в тому числі й велика українська група, подбає про те, щоб у законний спосіб виявити свою опінію та своє відношення до нього.

Балянс сесії Конґресу

Друга й остаточна сесія 86-го Конґресу, яка закінчилась 1-го вересня, залишила неприємний посмак, що внутрішньопартійні розбіжності поважно заважили на вислідах законодатної праці. Однак, у двох найважливіших для країни справах — закордонної політики і крайової оборони — обидві партії знову виявили одностайність і державницьку понадпартійність. Якщо демократи й мали перед очима також осінні вибори, коли вони гостро критикували уряд та Республіканську партію у зв'язку з невдачами західнього світу у холодній війні з большевиками і закидали республіканській адміністрації нібито занедбання в ділянці збройної підготови країни, то у висліді вийшло це тільки на користь державі. Конґрес признав на цілі оборони $39,996,608,000, себто на $661,608,000 більше, як хотів Президент, головно для підводних атомових човнів типу „Поляріс" і далекосяжних бомбардувальників „Б-70" на висоту подібну, як її має славний „Б-2". Республіканці підтримали тут демократів тим паче, коли нюйоркський губернатор, республіканець Нелсон Рокефеллер порекомендував підвищити військовий бюджет на $3,500,000,000. Так само обидві партії пішли за закликом Президента в справі допомоги закордонові. Признано на цю ціль нових $3,787,350,000. Це на $487,650,000 менше від суми, якої домагався Президент, але на $562,000,000 більше від суми, признаної на цю ціль в минулому році.

Зате у ділянці внутрішнього законодавства раз-у-раз проявлялась хаотична ситуація, головно внаслідок розбіжностей серед керівної в Конґресі демократичної більшости. У 86-му Конґресі демократи мали в Палаті репрезентантів 280 конґресменів проти 152 республіканців, в Сенаті 66 своїх представників проти 34-ох республіканських. Таким чином вони мали повну змогу переводити всі свої постанови. Коментатори американських газет вважають, що власне ця цифрова більшість спонукала сенаторів Кеннеді і Джансона укласти програму „4-ох пунктів", схвалення яких дало б їм могутній атут перед виборцями: 1) медична опіка для старших віком осіб; 2) підвищення мінімальної платні; 3) видатна державна поміч для публічних шкіл і 4) державна поміч для мешканевого будівництва. А втім, в усіх цих чотирьох справах переведені Конґресом ухвали ввели насправді тільки незначні зміни з обмеженим засягом. Водночас республіканцям вдалося завдати демократам поважного морально-політичного удару. Вони зголосили додаток до законопроєкту про громадянські права цілком у дусі ліберальних постанов демократичної конвенції, але в практиці виявилось, що Конґрес із демократичною більшістю 2:1 не всилі перевести постанов, рекомендованих великою більшістю демократичної конвенції.

Скреґітливим тоном було також закінчення сесії: Конґрес розійшовся, не змігши погодити між Палатою репрезентантів і Сенатом прийнятих ними розбіжних ухвал про права Президента затверджувати чи відхиляти щорічну квоту цукру, купованого в Домініканській Республіці. Хоч авторизація цукру не може бути відкладена далі, як до 29-30 грудня ц. р., проте 87-ий Конґрес зійдеться аж у січні майбутнього року в новому складі. Загально вважають, що найбільшою прикметою останнього Конґресу, найбільшим доказом державницької мудрости його членів був факт, що між республіканським урядом та демократичним Конґресом не було ні одного драматичного зудару, натомість було чимало доказів конструктивної співпраці. На цьому загальному позитивному тлі бліднуть і згадані вище дисонанси.

АСОЦІЯЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Гамбурґ — В суботу, 13-го серпня 1960, тут закінчилася однотижнева, 49-та з черги, Конференція Асоціяції Міжнародного Права. Попередня відбулася в Ню Йорку, чергова відбудеться, мабуть, в Буенос Айресі.

Асоціяцію Міжнародного Права основано ще в 1873 році. Щодва роки збирається вона на Конференції (при чому обидві світові війни, звичайно, спричинили перерви у ритмі її праці), а в міжчасі перманентні Комітети працюють над поодинокими питаннями. На Конференції звітодавці кожного Комітету по черзі з'ясовують висліди праці за останні два роки, а далі йде дискусія, що її висліди, схоплені у формі резолюції, дають напрямні для праці Комітетів — і так далі, „да капо аль фіне".

Коли Асоціяція приходить до щасливого сформулювання якоїсь важливої міжнародноправної норми, вона намагається ввести її в життя шляхом формування публічної опінії, тиску на парляменти, зацікавлення економічних кол тощо. З цього погляду Асоціяція різниться від свого „ровесника" основаного теж у 1873 році з аналогічними завданнями — Інституту Міжнародного Права, який має більш академічний характер. Різниця слідна також у доборі тем для обслідування: динамічна Асоціяція не завагалася включити у програму наскрізь „неакадемічне" питання, яке на перший погляд має лише політичний характер: правний аспект мирної коекзистенції.

З погляду цієї останньої теми, цьогорічна Конференція відбулась у вийнятково непригожий час. Взагалі був це один з драматичних моментів повоєнної історії: день-у-день можна було бачити в часописах трагічні обличчя Поверсових батьків, екзотичний профіль Люмумби, розбурхану бороду Кастра. Але рідко траплялося, щоб у словах бельгійця можна було вичути нотку огірчення, щоб якийсь сателітний правник „перевиконав норму" (стягаючи на свою нещасну голову темпераментну реакцію заслуженого ветерана Асоціяції, Віліяма Гервея Мура — відомого з повної атрофії англійської флеґми). Назагал світові бурі не проникали грубих мурів Гамбурзького університету, де панувала коректність та погідність, притаманна за давніх добрих часів дипломатичним конференціям. Усмішка не зникала з уст акад. Тункіна (провідного совєтського міжнародника, юрисконсульта міністерства закордонних справ), наш земляк акад. Корецький імпонував своїми аристократичними манерами. Все було гарно і мирно; не було інцидентів — але не було, не могло бути в сьогоднішній ситуації, ніяких гідних уваги вислідів.

В такій непригожій атмосфері можна було мирно дебатувати над правним аспектом коекзистенції лише тому, що ті дебати не вийшли з мряковини загальників. Автор цих рядків, який здавна студіює згадану матерію (в рамах „міжнародного ладу для роз'єднаного світу"), намагався — усно і в праці скопійованій на шапірографі — скерувати обслід тієї матерії на суто правничі рейки. Це найкращий спосіб, щоб не дозволити нікому ловити рибу в каламутній воді та робити моральну диверсію у західньому запіллі.

Розходження між двома бльоками зарисувалося в дебатах над правним статусом позаатмосферичних просторів, над націоналізацією чужинецького майна та над збройними силами ОН.

У дискусії над першим з цих питань, яке, до речі, ще не дозріло до юридичної розв'язки, забрав слово акад. Корецький, обстоюючи, як основний критерій, безпеку держави. У питанні права на націоналізацію чужинецького майна залишилося невирівняним традиційне розходження між „дуками - кармазинами" та „козаками - нетягами", тобто між капіталістичним Заходом і недорозвиненим афро-азійським світом, що, зрозуміло, має повну підтримку СССР. На основі досвіду палестинського і суеського конфліктів, відповідний Комітет Асоціяції опрацював проєкт перманентних збройних сил ОН, які кожночасно могли б бути вжиті для поліційних (не бойових) цілей. Акад. Тункін висловився проти цього. Деякі учасники дискусії (м. ін. підписаний) робили висновки з інтервенції ОН у Конґо.

Згідно з традицією, кожна Конференція має, крім наукової програми, товариську, що є цінною нагодою для поширення знайомств у фаховому крузі, передискутування спеціяльних питань, конфронтації тез у стадії формулювання тощо. Практично, організатори поодиноких Конференцій, тобто відповідні „галузі" чи пак національні секції Асоціяції, переліцитовуються, намагаючись осліпити блиском товариських імпрез. Німцям це пощастило, вони не жалували грошей і вміло зґармонізували виставність з такою елеґанцією.

Богдан Галайчук

ОГЛЯД ЕКОНОМІЧНИХ ПОДІЙ

Нормальне наростання господарської дії, пожвавлення якої таке питоменне для осінніх місяців, поважно спізнилося, даючи притоку неспокові і побоюванню. Чому воно так сталося цього року?

Без ніякого сумніву, деякий господарський застій спричинила невідрадна і непевна політична ситуація. Рік тому Ніксон виїхав в Росію, Хрущов виїхав до Америки, мирні настрої переважали, і було певним, що ще півтора року той самий уряд правитиме в нашій країні за давніми принципами. Загально політичне положення, якщо й не було стабільним, то хоч до стабільности і миру наближалося. Тепер інакше. Хрущов зірвав конференцію і образив американського президента; Кастро шкалює ЗДА і відкриває шлях комунізмомі на Західню півкулю; в Конґо розгардіяш, теж інспірований большевиками; Ґгана узалежнюється фінансово від Москви. А вдома — рік виборів. Непевність, хто переможе — демократи чи республіканці, і чого сподіватися від кандидатів на президенський уряд. Розуміється, це теж не позначається корисно на економічній атмосфері. Тим більше, що міжнародна політична напруга — дуже велика.

Загально американський громадянин шукає відповіді на внутрішні матеріяльно-економічні питання в демократів; мовляв, за республіканської адміністрації прийшла велика криза тридцятих років. А на міжнародні політичні проблеми він шукає відповіді в республіканців; мовляв, історично беручи, демократи вплутувалися у всі більші війни. Примітивне те думання, але воно може бути рішальним у майбутніх виборах, в залежності від натуги внутрішньої чи зовнішньої проблематики. В кожному випадку, політична непевність створила у великій мірі і непевність економічну.

Дискусія над соціяльними реформами ще більше ускладнює ситуацію. Минулого тижня Конґрес ухвалив закон про медичну опіку над старшими особами. „Свобода" звітувала про це в своєму числі з 31-го серпня. Закон компромісовий і глибоко незадовільний. Тільки один мільйон старших осіб, понад 65 років життя, що їх незаможність уже доведена або буде доведена урядовими агенціями, могтиме користуватися соціяльним медичним забезпеченням. Цей закон є властиво перемогою консервативного думання. Не диво теж, що ліберальні кола заповіли бій за поширення опіки над старшими особами вже з наступної сесії нового Конґресу.

Пересічний старший громадянин глибоко невдоволений новим законом. Він бо сподівався більшого. З другого ж боку, заповідь дальшої боротьби за соціяльні реформи застрашує до деякої міри світ капіталізму; мовляв, до якого ступня поширення соціяльного, медичного й іншого забезпечення збільшить податкові тягарі та федеральну інтеґрацію.

Усі ці речі мають причинове відношення до загально постави споживача на ринку, а саме, відчуваючи непевність, він менше купує таких предметів триваліщого характеру, як умеблювання, хати, холодильні, електричне устаткування і машини домашнього вжитку, а більше таких, як харчі та одяг, що становлять менший відсотковий видаток у його бюджеті.

Така постава споживача економічно дуже некорисна, як це згадувалось в „Огляді економічних подій" минулого тижня. Передусім це відчувається в ключовій сталевиробничій промисловості. Продуценти сталі сподівалися, що вже у вересні вони зможуть підвищити виробництво понад серпневий низький рівень 56% продукційної можливости. Тепер вони сподіваються десь в листопаді осягнути рівень 70% цієї можливости виробництва, тобто поправи на 14%. Це мало. У відповідь на обнижку вимаганої готівки для біржевих операцій із 90 до 70% та обнижку законних резерв і редисконтової стопи, положення на біржі поволі поліпшується, але не має жадних познак будь-якої сподіваної звижки, що заповідала б наглий осінній просперитет і велике економічне пожвавлення. Хоча перші дні передостаннього тижня місяця серпня принесли 5.2 більйона зисків на біржі в Ню Йорку, під кінець тижня втрачено одначе долярів 2.7 більйона. Підприємці, одначе, намагаються це заперечити, мовляв, обнижка відсотків спричинила пожвавлення кредитового ринку, збільшення інвестицій і звишку на біржі.

Вже сьогодні помітна поправа в будівельній промисловості, у висліді свобідніших умовин в гіпотечному (мортґедж) кредитові і в можливості обнижки відсоткової стопи на довготермінові позики. Розуміється, пожвавлення в будівельній промисловості принесе поправу в ділянках продукції хатнього устаткування, як умеблювання та електричні машини, в яких уже довший час був застій.

Департамент праці дає приблизну оцінку затруднення робітної сили на останні місяці 1960 року, яка назагал оптимістично характеризує господарську ситуацію. В липні було коло 4 мільйонів безробітних, в серпні — 3.5, у вересні — сподіваних 3.2, в жовтні — 3 мільйони. В грудні безробіття піднесеться ймовірно до 3.6 мільйона внаслідок закінчення сезону. Число три до трьох з половиною мільйона безробітних є т. зв. „нормальним відсотком безробіття" від 69 мільйонів працездатних, і не представляє жадної економічної небезпеки. Воно складається із сезоново - безробітних у будівельній, текстильній тй сільськогосподарській ділянках, з тих що добровільно покинули роботу, тих, що пошукують нового місця праці і т. п. Прогноза ринку праці — добра.

Останні дні принесли зміну на міжнародному грошевому і кредитовому ринку. Протягом кількох десятиріч европейські країни відчували дошкульний брак долярів що гальмував їх економічний розгін. Тепер Швайцарія, Німеччина, а може вже й Анґлія намагаються стримати приплив доляра, зокрема у формі американських інвестицій, і не допустити до інфляції. І хоч високий відсоток закордоном ще завжди притягає доляр і американське золото, все ж таки відплив американського золота, що становив коло $50 мільйонів тижнево в біжучому році, в останньому тижні обнизився аж до 6 мільйонів. Це матиме вплив на домашній грошовий ринок, і тому дехто побоюється дефляції, тобто браку гроша, зокрема для бизнесових операцій.

М. Ч.

Іван Кальмук

З ПОДОРОЖІ ПО УКРАЇНІ

(1)

Переїзд кордону і перебування у Львові

Влітку цього року, одержавши візу, я з моєю дружиною виїхав у подорож на довго небачену нами Батьківщину.

Згідно з програмою ми мали їхати через Париж, Цюрих і Прагу до Львова, але літак з Цюриху спізнився на півгодини, і нам заявили у Празі, що ми мусимо перебути там, замість двох днів, щонайменше півтора тижня й аж тоді матимемо змогу дістатися до Львова. Це було б нам помішало цілу програму подорожі і ми зажадали, щоб усю нашу групу відправили до Львова залізницею.

Подорож до Львова тривала дві ночі й один день. Після переїзду границі в місті Чоп на Карпатській Україні і після зміни осей у вагонах з вужчих на ширші совєтські, почалася перевірка наших документів. Найперше перевіряла наші пашпорти і візи совєтська міліція. Потім увійшла товста жінка в забрудненім халаті і, заявивши, що вона є представницею санітарної служби, почала вимагати від нас лікарських свідоцтв на різні щеплення. За нею увійшли до вагона три одягнені по-цивільному чоловіки і, не вияснюючи, хто вони, наказали нам вийти з усім багажем, мовляв, ми поїдемо далі автобусом просто до Ужгороду, а не до Львова.

З несподіванки всі схвилювалися. Я почав доказувати, що наш маршрут має йти через Львів, що ми там маємо замовлення на точно визначений день, готель та провідників, і за все це ми заплатили вже наперед в Америці. Розмова йшла в різних мовах, по-українськи, по-англійськи і по-німецьки, бо я вдавав, що по-російськи не розумію, але всі вмовляння і переконування нічого не помагали. Цивільні совєтські аґенти почали витягати наші валізки. Тоді наші жінки зчинили крик, репетуючи, що в валізках наші пашпорти та документи. Дехто почав відкрито виявляти своє обурення з приводу дивовижних порядків, що ось туристам до СССР дають візи і дозволи, а коли вони прибудуть на совєтський кордон, то їм совєтська влада починає робити різні неприємності і перешкоди. Дехто почав вимагати, що, коли нас не пускають до Львова, то нехай дозволять вернутися в Америку. Врешті, всі подорожні відмовилися виходити з вагона, заявляючи, що на ніяку подорож автобусами вони не погодяться. Збентежені рішучою поставою нашої туристичної групи, совєтські „цивілісти" відступили від своїх вимог і, залишивши нас у вагоні, заявили раптом, що нам дозволяється їхати до Львова в поїзді.

Приїхали ми до Львова в неділю, 22-го червня о год. 6-ій ранку. На залізничому двірці зустріли нас провідник „Інтуриста" і якась молода дівчина - жидівка, що привітала нас англійською мовою. Після того нас завезли до готелю „Жоржа", де приділено нам першої кляси кімнати з китайськими пухнатими килимами.

Поквапно помившися і переодягнувшися після дороги, рушили ми оглядати Львів. Перейшовши один з парків, пішли ми до собору св. Юра на Богослуження. Людей було там мало, все старшого віку, між ними тут і там виднілися жебраки, дуже злиденно одягнуті. Коли я почав їх фільмувати, вони споглядали на мене здивовано і підозріло, але заспокоїлися, одержавши щедру милостиню. Катедра св. Юра дуже гарна, набагато краща із-зовні, як усередині, і я її сфільмував з усіх боків.

Вийшовши з собору, пішли ми вниз через колишній Єзуїтський парк. Скрізь по дорозі й далі на рогах вулиць зустрічали ми продавців води — солодка із соком по 40 коп., а проста біла „ґазована" по 5 коп. за склянку. Ідучи містом, зайшли на базар. Селяни продавали там усяку городину, здебільша ріпу, салату, моркву, тонесеньку як стебельця, рабарбар, квашену капусту, квашені яблука, бараболю. За одно яєчко вимагали рубля. Курок та качок не видно було — казали селяни, що їх спродують вони, ще поки дійдуть на базар. Селяни дуже вбого зодягнені: гумові подрані чоботи, сибірські „ватянки" з латою на латі, жінки здебільша босі.

Я сфільмував увесь базар і почав фільмувати довгого воза з дуже худим конем і селянина на возі, літ на 60-ть з окрайцем сухого хліба в руках. В цю хвилину до мене підійшов гарно зодягнений молодий чоловік і запитав: „Навіщо ви, товаришу, знімаєте такі речі, як коні і селяни?". Я відповів, буцімто не зрозумівши, що мені нічого іншого фотографувати, а віз цей характеристичний і ніколи я таких возів не бачив.

Василь Волицький

У КИЄВІ 30-го І 31-го СЕРПНЯ 1919 РОКУ

(Фрагмент із спогадів)

(4)

Цього „посла" добровольців зустріли холодно. В Думу не впустили. Від пор. Кривоносюка він тільки довідався, що згідно з наказом штабу Українських Військ — демаркаційною лінією між нашими і денікінськими військами є Дніпро, а Київ залишається в зоні операцій Українських Армій. „Вам, пане штабскапітан, нічого тут шукати!" — закінчив пор. Кривоносюк.

Не приховуючи люті — штабскапітан від'їхав.

У той же час на досить великій висоті над Думою появився літак. Знаки на крилах були неукраїнські, і пор. Феданків зустрів його скорострільним огнем.

Про те, що літак належав „союзникам"", які свою союзницьку приязнь до Українських Армій вже задемонстрували на Ланцюговому мості, обеззброївши там нашу охорону, а тепер нахабно лізли до нас в Думу, в Печерську Лавру і Арсенал, як про це зголошували Команді куреня сотенні каманданти — ні пор. Феданків, ні пор. Кривоносюк, ні приявний там хворий сот. Д. Бізанц — не хотіли думати. Пригадкою про тверду дійсність, а саме про незакінчену боротьбу з червоним і з білим „єдинонедєлімством", була делеґація українських боротьбістів, яка від імені Центрального Комітету заявила про солідарність своєї партії з урядом Директорії УНР та з Головним Отаманом у боротьбі з московськими большевиками. Команді куреня ця делеґація передала малиновий прапор із золотим написом „Борітеся — Поборете!".

Тим часом під Думою почали збиратися кияни — українці, між якими вирізнялася група москалів. Мабуть, у місті стало відомим, що о 4-ій годині відбудеться в'їзд до столиці Головного Отамана Симона Петлюри і Начального Вождя УГА ген. Мирона Тарнавського. Тож українці прийшли привітати Вождів Героїчних Армій, але — не зовсім було ясно — чого тут шукали москалі?

До 11-ої години час проминув спокійно. На вулицях безперервно перекочувались хвилі киян, над містом плив звучно-металевий гомін дзвонів Святої Софії, що могутніми акордами відзначали велику історичну хвилину визволення. На Софійському майдані рівним вояцьким кроком перед отаманом Осипом Гофманом дефілювала почесна бриґада УГА, яка мала взяти участь в урочистому вітанні Головного Отамана і Начального Вождя.

Об 11-ій приїхав в Думу військовим автом в товаристві свого адьютанта сот. Купчанка і отамана Гофмана — полковник Осип Микитка, іменований командантом Києва. Українська публіка зустріла їх овацією. Пор. П. Кривоносюк, як в. о. команданта куреня, як командант залоги Думи і фронтового відтинка: Арсенал - Міська Дума - Печерська Лавра — в службовій формі звітував обом високим старшинам про чисельний стан куреня, окремо про стан сотень в обсаджених ними об'єктах і про ситуацію в районі Печерської Лаври*).

*) У статті інж. М. Сидана: „Шлях І-го Гал. Корпусу на Київ", Літопис Червоної Калини, квітень 1936, ст. 10. — твердження буцімто полк. Микитка був на зал. двірці коло год. 2-ої [illegible] про те, що денікінці вже в Києві — неточне.

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 16-го ДО 20-го ТРАВНЯ 1960 Р., В КІНГ ЕДВАРД ГОТЕЛЮ В ТОРОНТІ, КАНАДА

(6)

Звіт гол. радного Володимира Дідика

(Продовження)

На протязі звітового року я допомагав Головній Екзекутиві у виданні 8 морґеджових позик нашим членам в околиці Дітройту, на суму $75,000. В справі морґеджових позик і інших Союзових справах, я отримав від Головної Канцелярії в минулім році 32 листи, а написав до Головної Канцелярії 37.

Тому, що цьогорічне засідання Головного Уряду УНСоюзу перший раз відбувається на терені Канади, я на закінчення мого звіту з цієї нагоди складаю щирий привіт і подяку тим Українським Громадам, котрі 23 роки тому, мене, як представника УНСоюзу, щиро привітали та зацікавилися УНСоюзом, а саме ці Українські Громади, Віндсор, Судбури і Кірквуд - Лейк, в Торонті, де ми сьогодні зібрались. Я відбув тоді два рази наради з кількома активними громадянами в справі оснування Союзового Відділу, і тут він постав трохи пізніше. Зате сьогодні Торонто є центром УНСоюзу на терені Канади.

Я надзвичайно радий, що мав нагоду бути 23 роки тому між тими, котрі ширили добре ім'я УНСоюзу між Канадійськими Українцями.

Звіт гол. радного Миколи Давискиби

Вельмишановні Пані і Панове Головні Урядовці Українського Народного Союзу!

Минулий 1959 рік проминув з гарними успіхами, але не у всіх наших союзових відділах, бо не всі доложили досить старань, чи не мали нагоди приєднати більшого числа нових членів УНСоюзові в його ювілейному році. По великих центрах, де живуть українці більшими скупченнями, можна було скоріше і легше розшукати людей, що ще не є членами УНСоюзу і включити їх в нашу союзову сімю. По менших місцевостях організування нових членів багато важче, бо там немає ні церкви, ні народного дому, куди б наші громадяни сходилися. Там очевидно теж можна відшукати наших розгублених земляків - українців, але на це вже треба справді рухливого та дуже працьовитого секретаря чи організатора.

Моя праця для УНСоюзу в минулому році ось така:

15-го лютого був я приявний на зборах 238 Відділу УНСоюзу, там виголосив коротку промову та вжив своїх впливів, щоб намовити Управу Відділу остатись на її постах у відділі. Були трудноці тому, що всі нараз відмовлялись від праці у Відділі на новий 1959 рік. Спочатком літа Відділ цей інтенсивно підготовляв відділовий фестин, з якого увесь дохід використано на оплачення участи 5-ти дівчат членок в курсах українознавства на „Союзівці". У підготовці цієї імпрези дуже багато натрудився наш предсідник Відділу 238 п. Петро Мороз. Дівчата, які відбули курс на „Союзівці" приїхали назад зовсім інакші. Вони скористали багато з цих курсів, були горді з того, що навчилися і, наприклад, при кожній нагоді виступали з пописом перед нашою громадою.

5-го червня відбулися піврічні збори нашого Відділу ч. 238, Т-ва імени Євгена Коновальця. Я взяв участь у цих зборах, коротко переповів присутнім про останні річні збори Головного Уряду УНСоюзу та відповідав на питання і давав вияснення зацікавленим членам у союзових справах.

Негайно після річних нарад Головнго Уряду УНСоюзу почали ми в порозумінні з головною радною панною А. Чопик підготову свята 65-літнього ювілею УНСоюзу в нашій місцевості, тобто в Бостоні. Відбуто кілька нарад місцевих Відділів УНСоюзу, що їх ми скликали, на них вирішено влаштувати союзове свято в двох днях 11 та 12-го жовтня. Управи Відділів поставилися до цих наших починів дуже прихильно.

11-го жовтня започатковано свято величавим бенкетом у найкращому готелі Бостону. Товстмайстром на бенкеті була панна А. Чопик, вона представляла всіх визначних гостей українців і американців. Я склав на цьому бенкеті короткий привіт, а коротку і змістовну промову виголосив гол. секретар УНСоюзу д-р Я. Падох. Після бенкету молодь забавлялася до пізної ночі. В неділю, 12-го жовтня, відправлено рано у всіх наших церквах Богослуження за померших членів УНС та в наміренні за здоров'я живучих. Після полудня в залі Української Православної Громади відбувся святочний концерт, в якому взяли участь члени та ширше громадянство, вшановуючи цим нашого 65-літнього Батька Союза. В мистецькій частині концерту взяли участь: хор української православної церкви, курсантки українознавства зі „Союзівки" та молодь Пласту. Головну промову виголосив гол. секретар УНСоюзу д-р Я. Падох. Англійською мовою говорив теж головний радний п. Іван Кокольський та гол. радна панна А. Чопик. Я мав честь проводити тим святочним концертом.

З нагоди цього свята скликав я нараду приявних делегатів Відділів стейту Массачусетс чч. 238, 307, 374, 122 і 224 та Менчестер, Ню Гемпшир ч. 178. Після реферату на союзові теми, що його виголосив д-р Падох вибрано на цій нараді Окружну Управу Відділів УНСоюзу, в якій я став головою, а панна А. Чопик секретаркою англійської мови.

17-го січня 1960 року на доручення Головного Предсідника п. Дм. Галичина був я приявний на зборах 122 Відділу УНСоюзу в Тавнтон, Масс., де полагодив малий спір поміж членами та заприсягнув нововибрану Управу Відділу з п. Василевим як головою та М. Поповичем, як секретарем.

14-го лютого 1960 року був я приявний на річних зборах 238 Відділу, що ними проводив голова Відділу п. П. Мороз. На цих зборах у короткому слові я зреферував успіхи нашої ювілейної кампанії за приєднання нових членів у 1959 році цілого УНСоюзу та подав, що бостонська округа не вивязалася як слід зі свого завдання. Я закликав Управу Відділу посилити працю для УНСоюзу. Коли прийшло до вибору нового уряду Відділу, кожний із досі активних членів відмовлявся взяти на себе обов'язки відділових урядовців. Мені вдалося переконати предсідника п. П. Мороза, касира п. В. Миговано, та рек. секретаря п. Д. Николенка остати надальше на цих постах, але ніяк не можна було переконати дотеперішнього секретаря п. Е. Селинського остати фін. секретарем Відділу. Тоді збори відкладено на 6-го березня 1960 року для вибору фінансового секретаря Відділу.

22-го лютого 1960 р. відбулися перші збори Окружної Управи, на які явилися представники Відділів 238, 307, 374 і 122, але не були присутні представники Відділів 178 та 224, які однак свою неприсутність оправдали. На цих зборах обговорено ряд важливих справ, доповнено Управу представником 122-го Відділу з Тавнтон, Масс., та ухвалено влаштувати Союзове Свято при співучасті в ньому союзового головного організатора.

Продовження річних зборів 238-го Відділу відбулося 6-го березня і на них вибрано цим разом і то перший раз членку нашу активну громадянку паню М. Кайко на фінансового секретаря Відділу. Це активна громадянка із новоприбулих, яка прийняла цей пост добровільно після того, як побачила що ніхто із старших членів ані тут родженої молоді не хотів прийняти вибору на цей пост і стати до союзової праці.

27-го квітня 1960 року відбулися чергові збори Окружної Управи, на яких були цим разом присутні представники всіх Відділів — членів Окружного Комітету. Я відкрив збори, секретар п. М. Кісіль відчитав протокол з попередніх нарад і його прийнято одноголосно. Вирішено на цих зборах влаштувати в літному сезоні союзовий пікнік, посилити працю організування нових членів, збирати від Відділів по $5 до каси Окружної Управи та вибрано заступником касира О. Управи п. И. Ірху, секретаря Відділу 224 зі Салем, Масс.

3-го квітня 1960 року мав я нараду зі секретарем 122-го Відділу, який звернувся до мене за інформаціями в справі організування нових членів. Я радо подав йому деякі вказівки та поради, кого і як організувати, та за короткий час повідомив він мене, що вже приєднав шістьох нових членів для УНСоюзу.

За ввесь час моєї праці як головного радного УНСоюзу стараюся держати якнайтісніший контакт з Головною Екзекутивою та виконувати свої завдання та одержані припоручення точно і совісно, як теж постійно висловлював свої спостереження та поради в справах нашої організації.

Відділовим урядовцям та поодиноким членам УНСоюзу завжди служив я радо інформаціями та порадами, які служили для добра членів УНСоюзу. Зі сторони членів Головної Екзекутиви та Головного Редактора я все стрічав повне довір'я та щире відношення до мене. Тому хочу при цій нагоді зложити щиру подяку Головній Екзекутиві та поодиноким її членам зокрема, Головному Редакторові та всім головним урядовцям УНСоюзу за їхню щиру співпрацю для добра і слави Батька Союзу.

Рівночасно дякую відділовим урядовцям з Нової Англії та з інших стейтів за співпрацю на користь УНСоюзу та нашого поневоленого народу.

Учасникам цих річних нарад бажаю гарних успіхів та корисних рішень для нашого Українського Народного Союзу.

Звіт гол. радного Ярослава Гука

Високоповажаний Пане Предсіднику, Шановні Пані і Панове Члени Екзекутиви, Контрольної Комісії та Головної Ради УНСоюзу!

Моя праця в минулому 1959 році, за який приходиться мені звітувати, не обмежувалася тільки до виконування чисто союзових обов'язків як члена Головного Уряду, тобто радного УНС. Так само повинен я у своєму звіті бодай коротко сказати про свою працю для української громади в Гартфорді, та взагалі мою діяльність, яка принесла якінебудь користи, так нашому членству УНСоюзу, як і українському народові тут і там за океаном в цілости.

Як головному радному доручено мені декілька функцій, з яких я старався вив'язатись вповні, та совісно виконати одержані доручення. За час 1959 року брав я участь в двох зборах представників Відділів УНСоюзу стейту Коннектикет, тобто зборах Окружного Комітету Відділів УНСоюзу стейту. На них мали ми в програмі справи зв'язані з посиленням кампанії преєднування нових членів, на яку то тему відбулись вичерпні дискусії та винесено відповідні рішення. На зборах у Гартфорді був присутній наш Головний Секретар д-р Падох. Тоді ми вирішили, що наш стейтовий організатор УНСоюзу мав би розїжджати по всіх місцевостях стейту та зрушити з місця інтензивну кампанію для приєднування нових членів на цьому терені. На жаль, мушу тут ствердити, що наш стейт Коннектикет, який має понад 30,000 українців, досі має в рядах членів УНСоюзу всього лише трошки більше, як 3,000 осіб.

Брав я теж участь в місцевих союзових зборах в ролі головного радного з припоручення Екзикутиви. На всіх цих зборах, та при кожній нагоді, мав я нагоду брати участь в дискусіях на тему членства та забезпечення в УНСоюзові, при чому старався завжди показати широкому загалові членства і українського громадянства нашу найбільшу братську організацію у вірному світлі. Я завжди підчеркав не тільки його високовартісні грамоти забезпечення, але і взагалі працю УНСоюзу так в ролі нашої братської організації, як і загально української патріотичної організації.

Не забуваючи, що член УНСоюзу, а тимбільше член Головного Уряду, повинен вже з традиції минулих 65 років брати активну участь у загальному громадському та політичному житті, дбаючи про добро наших членів та нашого народу, старався я працювати у цих ділянках з неменшою активністю, як у попередніх роках. Крім виконування обов'язків головного радного УНСоюзу, був я в минулому році головою Українського Американського Горожанського Клюбу, головою Українського Демократичного Клюбу, касиром 277 Відділу УНСоюзу, та членом управи місцевої Української Школи. В додатку до цього брав я живу участь в американському політичному житті, не забуваючи при цьому про добро нашої громади та української справи взагалі. Можу сміло ствердити, що за ввесь час моєї праці у всіх згаданих організаціях, так громадських як і політичних, та на кожному кроці моїх щоденних зайнять і зустрічей, докладав я всіх старань, так словом як і ділом, пропагувати Український Народний Союз, дбати про його ріст і розвиток, з яким тісно зв'язані питання добробуту, сили і будучности нашого народу.

Після закінчення звітів членів Головної Ради, головний предсідник закрив перший день нарад о год. 5:45 вечером, заповівши початок другої сесії нарад на наступний день, вівторок, о год. 9 ранку.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД

У вівторок, 17-го травня 1960, точно о год. 9-ій ранку гол. предсідник Дм. Галичин відкрив другу сесію річного засідання й після ствердження головним секретарем приявности всіх членів Головного Уряду, покликав до звіту головного редактора А. Драгана.

Звіт гол. редактора „Свободи" Антона Драгана

Ми в Канаді

Перші річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу на канадійській землі є без сумніву замітною подією в уже 66-літній історії нашої великої організації, що цілком слушно відмітили попередні звітодавці. Не можна не відмітити цього окремо і в звідомленні Редакції „Свободи", уже шостому з черги цього звітодавця, бо саме „Свобода" і тут відіграла свою піонерську ролю, подібно, як вона відіграла її у створенні Українського Народного Союзу та організації і розвитку нашої української спільноти в З'єдинених Державах.

Згідно із записаними історичними фактами, „Свобода" — можна б сказати — „відкрила" Канаду для українського поселення. Уже бо 3-го жовтня 1895-го року, себто тільки два роки після своєї першої появи в Джерзі Сиґі, „Свобода" поширила своє заінтересування на канадійську землю, надрукувавши в тому дні обширну інформаційну статтю про поїздку д-ра Йосипа Олеськова по Канаді для перевірки можливостей українського поселення в цій країні. Чотири місяці пізніше, 6-го лютого 1896, у цій же „Свободі" появилась уже стаття самого д-ра Олеськова на тему: „Куди спрямовувати еміґрацію". В тому бо часі „Свобода" вела завзяту кампанію проти неймовірно жахливих умовин переїзду і побуту українських еміґрантів у Бразилії. Д-р Олеськів, описавши детально можливості і обставини українських поселенців в Канаді, заохочував, щоб „бідні їхали до З'єдинених Держав, а багаті до Канади". Це тому, що в З'єдинених Державах можна було найматись на заробітки, а в Канаді ці можливості були менші, натомість саме тоді розгорталось те, що тепер називаємо „освоєнням", себто загосподарюванням, що вимагало великого вкладу не тільки праці, але й деяких фондів. Від того часу „Свобода" повела найбільш інтенсивну кампанію за припинення української еміґрації до Бразилії та за скеровування її до Канади. Опис переїзду і поселення в Канаді першої більшої групи українських еміґрантів, що появився в „Свободі" з 2-го липня 1896-го року, вже такий надійний і заохочуючий, що йому не легко міг опертись той, хто мусів чи хотів еміґрувати з рідної землі.

Черговим етапом у відношенні „Свободи" до Канади було вже найбільш живе та активне заінтересування життям і долею українських поселенців у цій країні кленового листка. Воно наявне хоч би з того, що тодішній редактор „Свободи", о. Нестор Дмитрів, уже в квітні 1897-го року відвідав Канаду та осередки українського поселення в Манітобі, Алберті та Саскачевані. Він був першим українським священиком, що відвідав наших поселенців в Канаді, відправляв для них Богослуження, хрестив дітей, вінчав нові подружжя. Свої враження і переживання він описав опісля в „Свободі" в довшому репортажі: „Канадійська Русь", що опісля появився також окремою книжковою відбиткою.

Від того часу по сьогоднішній день, включно з двома останніми і спеціяльними „Канадійськими Трибунами УНСоюзу", в „Свободі" не тільки записана вся славна історія Канадійської України, але й ввесь той великий вклад, що в її організацію і розвиток вклала і „Свобода" і Український Народний Союз. Професор Симсон із Саскачеванського університету кілька років тому впродовж приблизно двох місяців студіював у „Свободі" історію українського поселення в Канаді, а опісля в листі до Редакції ствердив, що „Свободу" він уважає „перводжерелом найширших і найосновніших інформацій про поселення, організацію, життя і розвиток українців в Канаді". А д-р Богдан Казимира, видатний канадійсько-український дослідник, діяч і публіцист, у своїй праці: „Українці в Канаді", надрукованій в ювілейному альманасі УНСоюзу за 1954-ий рік, між іншим пише: „Свобода була довгі роки майже єдиною лектурою українських поселенців в Канаді і з неї вони довідувалися про новини з рідного краю, як також і про те, що діялось серед українців у ЗДА і Канаді". А у висновку, згаданий автор, мавши на увазі ролю, яку відіграв УНСоюз і його орган „Свобода" в творенні і рості Канадійської України, стверджує: „УНСоюз — це установа, що золотими буквами записалась у житті української спільноти на вільній землі Вашинґтона. УНСоюз — це теж приятель і друг канадійських українців. Бо цікавився ними вже в заранні свого існування..., був ідеологічним учителем для перших поселенців, які в новому світі шукали кращої долі для себе і для своїх родин... В тому — пише д-р Казимира — що великий відсоток українців в Канаді зберігся при своєму українстві — це заслуга українського духовенства, УНСоюзу та „Свободи", які допомагали переносити злидні початків і вливали духа надії на вихід з трудного положення".

Згадую про це тільки як ілюстрацію, що УНСоюз і „Свобода" не тільки не є в Канаді „чужі" і не тільки своїми теперішніми тенденціями, але й своїм минулим та сучасним є таки справді „канадійські", подібно, як і „американські" та що всі ми, їхні репрезентанти, маємо всі оправдані причини почуватись тут, як дома, без уваги на те, де ми народились і де тепер живемо, по цім, чи по тім боці ріки св. Лаврентія.

Таке почуття рідности і домашньости на канадійській землі збільшує у нас ще й той факт, що Канадійська Україна є без сумніву найбільш українською з усіх інших українських поселень у вільному світі, що українці тут найбільш підкреслено є співгосподарями цієї прекрасної країни та що українське ім'я тут означає і символізує найкращі прикмети і чесноти, що ними людські спільноти можуть оправдано чванитись і гордитись.

Звітуючи за „Свободу", не можу не підкреслити ще окремої чести і приємности з нагоди цих наших зборів в Канаді. Вони ж бо відбуваються в країні, що є сьогодні найбагатша у вільну українську пресу, та в місті, що його заслужено і оправдано можна назвати столицею тієї нашої преси. Згідно бо з даними доступної нам статистики, в Канаді появляється сьогодні 83 українські періодики, в цьому: 1 півтижневик, 12 тижневиків, 5 двотижневиків, 28 місячників, 4 двомісячники, 4 квартальники, 1 піврічник, 5 річників та 23 інші періодики. Це ті, що зареєстровані в „Україніка Канадіяна", але можуть існувати ще й інші. Для усіх них, для всіх їхніх працівників, що по своїм силам і спроможностям, часто в невідрадних умовинах, служать чесно і віддано тій самій справі української культури, українського розвитку і української волі, що їй служить „Свобода", — дружній салют від „Свободи"!

Вільна українська преса

Ці вступні ствердження підказують те, що треба сказати на вступі до звіту „Свободи": загальну характеристику вартости і значення вільної української преси, головним виразником і репрезентантом якої вважається „Свобода", орган Українського Народного Союзу. Зачну цю характеристику одним прикладом таки з нашої Редакції. Недавно двох наших редакторів, ред. Давиденко і д-р Луців, дебатували над вартістю свіжо випущеного підручника для наших шкіл українознавства. Ред. Давиденко завважив, що в підручнику цілий ряд дрібних помилок, неточностей, недотягнень. Д-р Луців відповів, що ці закиди, у порівнянні із основною вартістю підручника, нагадують йому людину, що була в зоологічному городі і опісля оповідала про силу-силенну всіляких комах, що там бачила. Коли ж її спитали, чи бачила там слона, то вона відповіла, що того якось не завважила. Це саме — твердив д-р Луців — із закидами ред. Давиденка щодо дрібних помилок і недотягнень в підручнику. Ред. Давиденко зі свого боку „відгризся" таким порівнянням: — „Уявіть собі, докторе, що ви йдете сходами до великого храму. Сходи чудові, широкі, мармурові, але на них повно сміття. Чи можете ви через те сміття подивляти красу сходів і храму?"

Вважаю, що ці алегоричні образки двох наших редакторів можна у відповідній мірі застосувати саме для характеристики нашої вільної української преси.

Немає бо жадного сумніву, що саме вільна наша преса це найбільша і наймогутніша вартість у нашому розвитку і наших змаганнях. Яку б ділянку нашого життя ви не взяли: від самого збереження фізичної і духової субстанції нашої вільної української спільноти починаючи, а на найвищих ідеалах нашого українського народу та його вкладі у вселюдську скарбницю кінчаючи, наша вільна преса в наших обставинах грає абсолютно рішальну ролю. Дозвольте у зв'язку з цим твердженням пригадати ті чотири вольності, що їх з'ясував президент Рузвелт у своїй промові до Конгресу 6-го січня 1941 року та які стали — поруч Американської Декларації Незалежности і Линколнового твердження про „владу народу, через нарід і для народу" — основою політичної філософії волелюбних народів. През. Рузвелт у згаданій промові говорив:

„В майбутніх днях, що їх ми намагаємося забезпечити, ми змагаємо до побудови світу, основаного на таких есенціональних вольностях:

Перша — це свобода слова і вислову всюди в світі;

Друга — це свобода для кожної людини молитись Богові на свій власний лад — усюди в світі;

Третя — це свобода від потреб, що сказане світовим поняттям означає господарське порозуміння, яке забезпечило б кожній державі здорове мирне життя її мешканців — усюди в світі;

Четвертою є свобода від страху, що сказане світовим поняттям означає зменшення світового озброєння до такої міри і в такий спосіб, щоб жадна держава не була встані поповнити акт аґресії проти свого будь-якого сусіда — всюди в світі".

У цих чотирьох основних вольностях свобода слова і вислову поставлені на першому місці ,бо від них у першій мірі залежить побудова того вільного світу, до якого змагаємо. Коли ж ця свобода слова і вислову має найперше значення для вільних і державних народів, то що ж тоді говорити про вільну українську пресу в обставинах повного і суцільного поневолення українського народу на рідній землі, та ще й в обставинах, як ми, українці у вільному світі, не розпоряджаючи ані радієвими чи телевізійними стаціями ані нічим з тих численних інших можливостей і засобів вільного вислову, що ними користуються державні народи, тільки й маємо цю нашу вільну пресу, єдину можливість вияву і використання найпершої і найосновнішої свободи — свободи вислову.

Безмежну і аж надто часто недоцінювану вартість нашої вільної преси не тільки для нашого власного збереження і розвитку, але й для змагань нашого українського народу потверджує безліч фактів з життя, а не в останній мірі поведінка і реакція окупанта України. Очевидно, що наша преса є для нього доказом нашої сили і це зганяє йому часто сон з повік.

Візьміть тільки останній рік, пригадайте акцію нашої преси, зокрема „Свободи" у зв'язку із співіснувальною лихоманкою, з відвідинами Хрущова в Америці, з безліччю всіляких більше і менше скритих підривних акцій большевицьких аґентур, включно з останніми посланнями енкаведиста з титулом партіярха Алексія, усі репатріяційні затії і подібне, і ви матимете перед собою саме того „слона", ту найбільшу і наймогутнішу нашу силу, якою ми, розпорошені по світі і биті всіми вітрами недолі вигнанці чи діти вигнанців з рідної землі, можемо з успіхом боротись проти величезної імперії!

Я далекий від того, щоб усе це приписувати тільки і виключно нашій пресі. Цілком навпаки. На це складається сума всіх наших індивідуальних і зорганізованих зусиль, від найменшого індивідуального починаючи, а на найбільшому спільнотному кінчаючи. Але, хто про них знав би без нашої вільної преси і чи були б вони можливі без преси?

Наведімо інший приклад. Наші науковці у вільному світі, перед якими треба схилити голову в найбільшій пошані, потрапили навіть в дуже невідрадних умовинах скористати із першої свободи та випустити монументальну Енциклопедію Українознавства, що знайшло широкий відгомін у нашій пресі. Чи не було це головною причиною, що аж тепер, по сорока роках, за видання енциклопедії взялась і так звана влада поневоленої України. Зміст і вартість тієї енциклопедії — це вже інше діло. Або інший приклад. Вкоротці після того, як наша приса подала вістку про заходи українців в Америці і Канаді для вшанування пам'яти нашого національного пророка Тараса Шевченка в 100-річчя його смерти в 1961 та в 150-річчя його народження в 1964-му роках, в підсовєтській пресі появились повідомлення про подібні заходи й в поневоленій Україні, хоч і з інших міркувань та в інших цілях.

Приклади можна б продовжувати, але й сказаного повинно вистачити на доказ того, що наша вільна преса це справді наш „слон", наша найбільша сила і вартість. Як же часто ми з цього не здаємо собі справи, або щонайменше не робимо з того відповідних практичних висновків.

Інше діло, що й другий приклад, приклад мармурових сходів можна б до цієї нашої вільної преси у відповідній мірі застосувати. Бо як немає сумніву, що ця наша вільна преса це справді прекрасні, широкі мармурові сходи, що ведуть до величного храму української культури і української волі, так і правдою є, що ті сходи не є ідеально чисті, що на них тут і там зустрічається засмічення, яке псує загальне враження, відвертає увагу і від сходів і від храму. Але, все це є людське, отже недосконале. Важливе, щоб з того усього ми здавали собі справу і змагали до поліпшення в усіх відношеннях.

УНСоюз — ґарантія вільного слова

На перший погляд могло б здаватися, що справа вільної української преси не належить до УНСоюзу і не надається на це його форум, навіть у звітуванні про „Свободу". На ділі справа мається цілком навпаки і, правду сказавши, власне УНСоюз є сьогодні найбільшим і чи не єдиним форумом, на якому ці справи треба і варто заторкнути та розглянути, бо ця наша організація є без сумніву найбільшим ґарантом вільного українського слова, як у моральному так і господарському розумінні. Це не тільки моє твердження, але і загальне переконання тих, що на цій справі розуміються. Усе це має своє потвердження у фактах. Це повинен також потвердити звіт про поодинокі видання УНСоюзу та їх цілість.

Щоденник „Свобода"

Почнемо від основного і головного — щоденника „Свобода", що в звітовому часі зачав та вже далі закінчить свій 67-ий річник. Редакція щоденника працювала в тому самому складі, що працює без змін від половини 1955-го року: В'ячеслав Давиденко, Іван Кедрин, Богдан Кравців, д-р Лука Луців, Іван Керницький, якого ми зараховуємо до Редакції, хоч він не працює в її приміщенні, та звітодавець. Не було замітніших змін і у майже півтисячній армії постійних і доривочних співробітників та дописувачів „Свободи", а місце тих, що відійшли у вічність, зайняли нові, між ними і деякі високо кваліфіковані сили.

Коли мова про газету — вона сама за себе звітує кожного дня. Вважаю, що Редакція не прогайнувала часу і не пропустила важливіших можливостей і нагод, щоб газету розбудувати і поліпшити. Згадаю тільки про переведену під цим кутом зміну другої, так званої редакційної сторінки. Замість одного редакційного коментаря раніше, там сьогодні є переважно три або й більше таких коментарів і переважно на теми трьох головних в нашому зацікавленні ділянок: — української, американської і міжнародної політики. Не потребую додавати, що це також вдвоє-втроє збільшило потребу зусиль Редакції в цьому відношенні, щоб дати читачам кожного дня ясну і недвозначну оцінку трьох чи більше головних подій з американського, українського і міжнародного життя та політики. Крім реорганізації редакційних коментарів, на другу сторінку прийшли ще деякі нові газетні колонки: на теми дня, на культурні теми, на мистецькі теми та рецензії й оцінки важливіших книжок і виступів. Залишились там чіткіше означені кореспонденції-статті наших співробітників з Вашингтону, Парижу, Лондону, Мюнхену, Південної Америки. Перевірено можливості і пороблено заходи, щоб там уже також періодично і на першому місці появлялись інформаційні статті та коментарі з Канадійської України, що повинно статись уже в найближчому часі.

Рівночасно із змінами на другій сторінці щоденника, заплановано цілий ряд змін та реформ також на інших сторінках, зокрема на 1-ій. Сподіюсь, що про це, відкликаючись на факти і приклади, можна буде звітувати на чергових наших нарадах.

Окрему увагу зверну також на спеціяльні видання щоденника, що їх випущено в звітовому часі, крім традиційних уже з нагоди Різдва і Великодня та 22-го Січня і Першого Листопада. Справді спеціяльним і, мабуть, першим того роду в історії „Свободи" її числом було англомовне, що появилося з датою 16-го вересня 1959 р., з нагоди відвідин ката України Нікіти Хрущова в Америці. Ясно, що випуск такого видання вимагав окремих великих зусиль і труду, та й не обійшлося без додаткових коштів, тим більше, що тираж того числа збільшено на кілька тисяч. Проте, сподіюсь, що не буду нескромним, як ствердҗу, що весь труд, вкладений у випуск того числа, поплатився сторицею його моральним і політичним ефектом. Дисятки листів, що їх одержала наша Редакція у відповідь на те число від американців, могли б послужити на це переконливим доказом.

На цьому роля „Свободи" у зв'язку з приїздом Хрущова до Америки далеко не вичерпується. Вже на деякий час перед тією подією, „Свобода" повела найбільш інтенсивну акцію проти тих відвідин. Друковані у „Свободі" англійською мовою форми протесту проти відвідин мабуть тисячами напливали до Вашингтону, а що головніше, що в тому часі „Свобода" стала одним з головних джерел відповідних інформацій для американської преси. У цьому всьому відвідини Хрущова були тільки нагодою і причиною, але метою була правда про Україну та справа її визволення, якій „Свобода" служить від самого початку свого існування.

Другою подією, що її відзначила „Свобода" надзвичайним випуском 9-го жовтня 1959, було 250-річчя Гетьмана Мазепи, під знаком якого, до речі, стояла і „Свобода" і вся наша спільнота впродовж усього минулого року, названого Мазепинським.

Без спеціяльних чисел, але збільшеною увагою відмітила „Свобода" в звітовому часі такі події, як Конгрес Українців Канади, проголошення Тижня Поневолених Націй Конгресом і Президентом ЗДА, смерть провідника ЗЧ ОУН Степана Бандери й кожну іншу подію, що глибше заторкувала українську проблематику.

Я далекий від того, щоб твердити, що в звітовому часі „Свобода" зробила все, що до неї належало і що треба було зробити. Але з чистою совістю можна сказати, що Редакція робила все, що було в її силах і спроможностях, а не рідко і понад ці сили та спроможності, що досить скромні. Це було можливе тільки завдяки направду жертвенній праці всіх редакторів і співробітників „Свободи", прикладній співпраці між ними, та у великій мірі завдяки тому зрозумінню, доброзичливости та й всебічній допомозі, що їх мала Редакція від членів Головного Екзекутивного Комітету і Головного Уряду та широкого загалу членства УНСоюзу і своїх читачів. Якщо „Свобода" мала в звітовому часі будь-який успіх, то це в головній мірі їхня заслуга.

Англомовний „Український Тижневик"

„Український Тижневик", ця важлива англомовна публікація УНСоюзу, від років переживала поважну кризу, але щойно минулого року на річному засіданні Головний Уряд УНСоюзу створив передумову для її остаточної розв'язки, схваливши резолюцію, яку для пригадки повторю. Вона звучала:

1. Звільнити з праці з днем 1-го липня 1959 редактора англомовного „Українського Тижневика" п. Степана Шумейка... та

2. Доручити гол. ред. А. Драганові предложити Головному Екзекутивному Комітетові у можливо найкоротшому часі реальний плян розв'язки усіх редакційних і видавничих проблем цієї важливої публікації УНСоюзу...

Ясно, що здійснення цієї резолюції вимагало, з уваги на її складність та на комплекс наших обставин, певних етапів і направду максимальної уваги та обережности. З'ясую коротко, пункт за пунктом, як цю резолюцію здійснювано та в якій стадії свого здійснення вона находиться тепер.

1. Редактора Ст. Шумейка звільнено згідно з постановою цієї резолюції.

2. Рівночасно, щоб не переривати видання і не захитувати цієї одної з головних баз розвитку нашої організації, яку це видання становить, треба було подбати про її провізоричне продовження, заки можна буде виконати всю резолюцію. В тій цілі на провізоричного редактора заанґажовано п. Володимира Душника. Його звіт про тижневик за цей час додаю:

Звіт ред. Володими Душника

At the request of Mr. A. Dragan, editor-in-chief of "Svoboda", as well as the members of the Executive Committee of the U.N.A., especially Mr. D. Halychyn and Mr. J. Lesawyer, U.N.A. president and vice president, respectively, I assumed the post of Acting Editor of "The Ukrainian Weekly," beginning July 1, 1959. For almost six months prior to that date I had been helping the previous editor either on a few day per week basis or by my contributing editorials, articles and news items which I prepared at home.

I was engaged on a three-day weekly basis, which means that I had to prepare the whole issue in a rather short time. My work consisted of writing editorials, translating news items, correcting reports and releases sent to the office, and last but not least, reading proofs and making up the pages.

In my editorial work I strove to maintain a proportionate balance in both our editorial policy, feature articles and news presentation. I was adhering strictly to the traditional policy of the Ukrainian National Association, namely, that "The Ukrainian Weekly," was established primarily to serve the American-born members of the U.N.A. In that wise, my essential task was to provide young U.N.A. generation with educational material encompassing Ukrainian history and culture, Ukrainian folklore, as well as the general political development of the Ukrainian people here and in the home country.

On the other hand, among the readers of "The Ukrainian Weekly" there are many young men and women who were born in Ukraine or in other countries of Europe and who came to the United States only a decade or so ago. For them "The Ukrainian Weekly" featured articles concerning American history and culture, and portrayed the life and integration of Ukrainian immigrants in the United States.

I would be remiss in my duty as an interim editor, if I would fail to state that the editorial work was not conducted under a series of difficulties and impediments, such as the lack of modern printing equipment, and the like.

There were also impediments in my editorial work originating from the fact that my temporary position as editor prevented me from engaging either local correspondents and feature writers, or introducing any substantial modifications or changes in the make-up of the newspaper.

One of the important goals which could not be attained, under the present circumstances, was the establishment of a corps of U.N.A. reporters from the various U.N.A. Branches throughout the country. I believe that such could greatly enhance the development and growth of the U.N.A.

In conclusion, I wish to state that I tried to fulfill my assignment to the best of my ability and conscience. I do not hesitate to repeat that the preparation of a newspaper such as "The Ukrainian Weekly" by one man and in a period of three days is by no means an easy chore. Therefore, I also worked at home, because there was not sufficient time to finish all the work in the office. Needless to say, my renumeration was not on a par which the work or my education, background and professional training warranted.

But, as a loyal member of the UNA for the past twenty-six years, I was and am happy to be able to help the U.N.A. with my knowledge and professional experience whenever necessary. I sincerely hope that I will be able to serve "The Ukrainian Weekly" and the U.N.A. for many years to come.

Стільки у звіті нашого тимчасового редактора англомовного „Українського Тижневика", п. Вол. Душника про його працю та його опінію про цей тижневик у звітному часі.

3. Третім етапом здійснювання минулорічної резолюції Головного Уряду в цій справі були розшуки людини, яка відповідала б писаним і звичаєвим вимогам Головного Уряду від редактора цієї нашої англомовної публікації, себто особи з-поміж тієї нашої англомовної генерації, для якої „Український Тижневик" призначений, та з відповідними кваліфікаціями. Заходи для підшукання такого редактора пороблено негайно і різними шляхами: при допомозі знайомих, численними листами і, вкінці, публічним оголошенням в газеті. Всі ці заходи дали тільки обмежений результат — зголосилося двох кандидатів.

4. Обидвох зголошених Екзекутивний Комітет прийняв на пробні три місяці часу. Один цю пробу відбуває від місяця березня цього року, а другий почне її, мабуть, з початком липня. Обидва кандидати мають відповідні теоретичні кваліфікації, мають добрі референції, але не мають потрібної практики. Без тієї практики і без їх випробування було б неможливо повірити їм редаґування цієї важливої публікації. Тому також було ще передчасно предкладати Екзекутиві плян здійснення кінцевої фази резолюції Головного Уряду, себто редакційної і видавничої перебудови цієї публікації так щоб вона найкраще відповідала вимогам зміненого часу та нових потреб нашої організації. Скажу тільки, що проєкт такого пляну, базований на загальній дбайливій перевірці ситуації та на багатократній, хоч і припадковій виміні думок з поодинокими членами Екзекутивного Комітету та знавцями справи, є готовий і він буде формально предложений, як тільки дозріє на це час та будуть виконані головні передумови для нього. Стверджу тільки, що саме англомовну періодичну публікацію нашої організації вважаю, поруч „Свободи", за найважливішу в перспективі дальшого розвитку УНСоюзу і всієї нашої спільноти.

Дотеперішня практика у здійснюванні минулорічної резолюції Головного Уряду потвердила сподівані і очікувані в цьому труднощі, але потвердила також реальну можливість перемогти їх. Вважаю і маю підстави твердити, що справа остаточного здійснення і завершення минулорічної резолюції є на добрій дорозі та що вже в передбаченому часі не тільки буде переможена криза, але й будуть створені всі необхідні передумови для нового, великого розвитку. Знову підкреслюю, що справа вимагає ще багато труду і зусиль, але без них нічого не можна добитись чи довершити.

Поступове здійснювання минулорічної резолюції не припинили тієї служби, що її виконував наш англомовний „Український Тижневик" для нашої організації і нашої спільноти раніше. Що більше, ця служба відповідно збільшувалась і поліпшувалась навіть в цьому провізоричному періоді. Усі справи, про які згадувано при характеристиці щоденника, мали подібну увагу та відповідне виявлення також і в тижневику. Велика заслуга в цьому ред. Володимира Душника, праця і співпраця з яким у звітовому часі не тільки потвердила його високі професійні кваліфікації, але й була прикладною в кожному відношенні.

Дитячий журнал „Веселка"

У звідомленні про цей наш дитячий журнал, що з початком цього року вступив уже в сьомий з черги рік свого існування і своєї найблагороднішої служби нашій спільноті та її майбутньому, перший голос треба віддати самій його Редакції, за яку звітує проф. Володимир Барагура.

Звіт ред. Володимира Барагури

Це вже шостий з черги звіт Редакції „Веселки" на річне засідання Головного Уряду УНСоюзу.

За звітний час появилося 12 випусків журналу, а саме чч. 57-68, разом 192 сторінки формату 8½X11 цалів. Співпрацювали в „Веселці" в тому часі, евент. поміщено в ній твори 40 авторів-поетів, письменників, авторів-дітей, авторів розвагових матеріялів, композиторів та 20 мистців-ілюстраторів. Коли брати статистичні дані від початку появи журналу (вересень 1954 р.), то вийшло усіх 68 випусків (кожного місяця безперебійно), тобто разом 5 повних річників, оправлених в великі томи з твердою обкладинкою і золотом тисненою віньєтою роботи П. Холодного. Кожний том має докладний зміст за літературними жанрами й авторами. Коли брати пересічну кількість творів у кожному річнику 200, то це разом дає 1,000 окремих наголовків. Коли взяти пересічну кількість ілюстрацій, світлин, репродукцій, заставок, кінцівок, 300 в річнику, це дає 1,500 ілюстрацій. Коли взяти пересічну кількість авторів в річнику 40, то разом дістанемо 200 прізвищ авторів. Обраховуючи пересічну кількість ілюстраторів на 15, маємо 75 прізвищ мистців-ілюстраторів. Числа на наші умови й можливості направду імпозантні, коли одночасно взяти до уваги не тільки циферну кількість, але й літературно-мистецьку та виховно-дидактичну вартість цих словесних і образотворчих матеріялів.

Склад редакції „Веселки" від першого дня її появи досьогодні залишився без змін — Володимир Барагура, Роман Завадович, Богдан Гошовський. Крім цього основного ядра редакційної праці „Веселка" має два десятки постійних співробітників, решту матеріялів отримує від принагідних співробітників, чи з передруків раніших творів. При передруках є тенденція давати дітям речі невідомі їм з інших видань, чи недоступні. Редакція працює за згори складеним пляном на кожний рік. Цей плян доволі гнучкий і дозволяє на зміни, які диктує життя. Одначе в основному редакція виконує намічений плян, а зміни стосуються радше деталів. Пляни праці виготовляється заздалегідь, нпр. вже тепер намічено спосіб відзначення „Веселкою" столітніх роковин з дня смерти Т. Шевченка, складено ряд тем і придбано для них сирі матеріяли та підшукано авторів, які будуть їх опрацьовувати, щоб кожне число „Веселки" в ювілейному році мало шевченківський матеріял.

Впродовж шости років і в біжучому сьомому році своєї появи „Веселка" послідовно зберігає ці самі ідейні, виховно-дидактичні та літературно-мистецькі принципи, які лягли в її основу при складанні пляну журналу в стадії його організування в 1954 році. Цю лінію редакція задумує продовжувати і далі, бо життя показало, що вона єдино правильна й повністю себе виправдала. „Веселка" надалі є всеукраїнським, загальнонаціональним дитячим журналом, без провінційного партикуляризму, надалі обслуговує дітей кожного віку, беручи до уваги потреби школи й виховних молодечих організацій та дітей меншого віку, хоч цей баланс матеріялів дуже тяжко втримати при малій кількості сторінок. З цього випливає й „магазиновий" характер журналу, хоч основна увага й натиск положені на українознавчі матеріяли. Це надає „Веселці" своєрідного характеру так поміж іншими українськими дитячими періодиками, як і відрізняє її від чужомовних дитячих журналів. Збереження цього своєрідного характеру є питанням життя й розвою „Веселки". Малий читач горнеться до „Веселки" тільки тому, бо вона манить його й притягає власне тим, що вона така інша від других журналів. Дитина в „Веселці" знаходить те, чого ніяк і нізащо не знайде в ніякому іншому дитячому журналі, а саме українознавчий матеріял. Тому всякі голоси, які підносяться за тим, щоб „Веселка" стала „невтральною", тобто втратила українознавче обличчя й перейшла на „загальну" тематику, чи що гірше почала конкурувати з чужомовними журналами в підборі тематики, були б присудом смерти для „Веселки". Наші обставини й умови не дають нам змоги навіть при найбільшому зусиллі піти на конкуренцію з чужомовними дитячими журналами в ділянці неукраїнознавчої тематики.

Таксамо небезпечним експериментом було б базувати появу „Веселки" на дітях роджених тут з другого чи третього покоління, які втратили вже зв'язок зі своєю національністю. „Веселка" мусить базуватися на цих дітях, які є її актуальними, чи можуть бути її потенціяльними читачами, тобто на дітях, які бодай частинно тримають зв'язок з українством і які з дому, школи, церкви, дитячих організацій — винесли позитивне наставлення до українства. „Веселка" може допомогти їм утвердити, поглибити, завершити цей процес національної свідомости, який в них потенціяльно існує й активно діє. Третій пункт, важливий для розвою „Веселки" — це чимраз то зростаюча її роля, не тільки як лектури-розваги, але й як постачальника навчального матеріялу для школи та виховного матеріялу для виховних організацій. І це нове завдання журналу редакція має постійно на увазі.

Свою появу й існування завдячує „Веселка" УНСоюзові, який дає змогу появлятися в такому вигляді, в якому вона є, беручи на себе турботу за матеріяльну сторінку публікації при допомозі збіркової акції серед громадянства на пресовий фонд „Веселки", бо на базі передплат „Веселка" не могла б стояти на тому рівні, на який вона піднялася. Громадянство поставилося незвичайно позитивно до „Веселки", про що свідчать висліди кожно-річної збірки на пресовий фонд. Працю „Веселки" полегшує також вирозуміння, з яким поставилися до неї її співробітники — автори й ілюстратори, що пішли назустріч її вимогам, рахуючися зі скромними фінансовими засобами видавництва.

Беручи на себе ініціятиву, будучи спонзором і видавцем „Веселки", УНСоюз показує, що не є тільки забезпеченево-допомоговою братською установою, але до своєї многогранної національно-політичної, національно-громадської, культурно-освітньої та видавничої діяльности, додає ще одну важливу ділянку національного життя — виховання й навчання молодого покоління.

„Веселка", як видання УНСоюзу здобула собі широке і голосне ім'я не тільки на терені північної Америки — ЗДА й Канади, але вона має читачів у південній, „латинській" Америці, в Австралії, Европі, а навіть знають її в Польщі, Югославії й Чехословаччині. Всюди вона несе з собою й ім'я свого видавця УНСоюзу. Крім цього під час кожнорічної кампанії за збірку фондів на пресовий фонд „Веселки" в „Свободі" й інших українських періодиках тут і закордоном друкується низка статтей і рецензій про „Веселку", в яких підкреслюється ролю УНСоюзу, як видавця і спонзора журналу, а тим самим і заслугу УНСоюзу в вихованні молодого українського покоління.

Тому, як кожного року з нагоди звіту, редакція ставить пропозицію:

1) Збільшити кількість сторінок журналу до 20-ти;
2) Дати окрему повнокольорову обкладинку;
3) Перейти на офсетну техніку друку;
4) Збільшити бюджет журналу на потреби редаґування.

Стільки про „Веселку" проф. Барагура в імені її Редакції. Від себе коротко додам, що ця наша наймолодша публікація здобула собі найвищі признання, як безконкуренційний в кожному відношенні і найкращий дитячий журнал в нашій не тільки еміґраційній історії. Він без сумніву кошговний, але його роля в нашому житті, зокрема в наших зусиллях виховати і зберегти нашу наростаючу генерацію, не дається зміряти жадними цифрами. Стверджую, що Редакція „Веселки", в складі таких наших педагогів, як проф. Вол. Барагура, проф. Роман Завадович і ред. Богдан Гошовський, як і всі співробітники цього журналу, також у звітовому часі виявили подивугідну дбайливість в праці та повне зрозуміння тих труднощів, що їх має наша установа при видаванні цього журналу. Без цього зрозуміння УНСоюз міг би евентуально видавати якийсь дитячий журнал, але не міг би видавати „Веселки", яка збільшує його заслуги в службі своєму народові, неспівмірні навіть до тих досить значних видатків, що з цією публікацією зв'язані.

Додам, що як проф. Барагура, так і інші члени і співробітники Редакції „Веселки", зокрема проф. Роман Завадович, тісно співпрацюють з нашим Видавництвом також в ряді інших важливих починів, тепер головно при підготові видання Історії України в образках.

Сторінки молоді

У звітовому часі „Свобода" продовжувала без будь-яких змін також публікації окремих сторінок молоді в англомовному „Українському Тижневику": „Пластову ватру", сторінку молоді ОДВУ (МУН) „Промінь", „Студентське Слово", „Український спорт" та сторінку СУМА „Шлях молоді". Для дальшого розвитку і редакційного поліпшення тих сторінок відбуто з їхніми редакторами окрему конференцію, перевірено на ній дотеперішню працю та видвигнено ряд плянів на майбутнє, що тепер поступово здійснюються.

„Трибуна УНСоюзу"

Уже шостий рік появляється в „Свободі", разом з щомісячними звітами рекордового і касового департаментів УНСоюзу, двосторінкова його спеціяльна „Трибуна", що зібрана і оправлена в окремий збірник становить справжню енциклопедію інформацій і знань про нашу організацію та її всебічний розвиток. Крім цього, на сторінках цієї спеціяльної „Трибуни" розгортається кожночасно найживіша акція в справі всіх наших організаційних кампаній. У звітовому часі ця „Трибуна" мала окреме жіноче та два канадійські числа. Сьогодні вона стала такою самою необхідною частиною нашої організації, як і щомісячні її звідомлення, та дала свій безсумнівний вклад в дальший ріст і розвиток УНСоюзу. Співредакторами цієї „Трибуни" є практично всі члени Головного Уряду, зокрема гол. предсідник Д. Галичин, гол. секретар Я. Падох та гол. контролер інж. Ст. Куропась, статті яких були в кожному числі.

Інші публікації

Крім згаданих та ряду незгаданих звичайних і надзвичайних видань щоденника, тижневика, дитячого місячника, сторінок молоді і „Трибуни УНС", у Видавництві УНСоюзу появився в звітовому часі традиційний уже Календар, що цим разом вийшов „під знаком атомової енерґії" та зокрема важлива публікація — повість Івана Смолія „У зеленому підгір'ї". Але, про неї мова в звіті Культурної Комісії УНСоюзу.

Усі ці публікації є в більшости плодом тих сил, що ними розпоряджає Редакція „Свободи", або переходять її дбайливу перевірку та підготову до друку. Кожний надрукований у виданнях УНСоюзу рядок мав відповідну увагу, в потребі був кілька разів перевірюваний, конфронтований з джерелом і фактами. За цим, що було надруковане, криється ще величезна редакційна кореспонденція, численні наради і конференції і, додаймо, недіспані ночі поодиноких членів Редакції, що починають свою працю досвіта і кінчать ночами. До них, мабуть, і відносяться слова славної Дороті Дікс, яка, промовляючи до аспірантів журналістики, питала їх: „Чи маєте силу вола? Чи можете працювати не спавши? Чи можете їсти щонебудь або взагалі не їсти і працювати денебудь, не зважаючи на ніякі обставини? Чи можете працювати 18 годин денно? Якщо так, то ви можете бути редакторами".

Адміністрація і Друкарня

Якщо не вся, то величезна частина нашої редакційної праці нерозривно зв'язана з нашою Адміністрацією і Друкарнею. Немає сумніву, що тільки найбільшим взаємним вирозумінням, взаємною пошаною та дружбою і співпрацею можна було всю цю працю виконати. Працівники нашої Адміністрації з гол. предсідником на чолі та з паннями Любою Лапичак, Квіткою Стецюк і Марією Сташинською та дир. Петром Постолюком у складі, як і працівники друкарні з п. Софроном Федевим, як технічним керівником, дали свій великий і в їх ділянках рішальний вклад в працю нашого Видавництва.

Знову треба ствердити, що це далеко не значить, що вже виконано все та що в В-ві немає недомагань і труднощів. Радше навпаки. Правду сказавши, то приготовляючи свій звіт, я поважно плянував один раз обмежитись виключно до звітування про те, чого не зроблено. Все ж таки, більшість з нас цілком свідома наших труднощів і недомагань та кожний на свій лад бажав би причинитись до їх усунення. В цьому і головна запорука нашого дальшого розвитку.

Закінчення

Редакція кожної газети — це світ у собі, з усіми його світлами і тінями, радощами і смутками, перемогами і поразками. В ній часто зосереджуться стільки суперечних проблем, скільки їх в житті. Все це тимбільше відноситься до органу УНСоюзу, що для більшости людей є не тільки газетою, але й інстанцією, яка в опінії читачів повинна все знати, всьому зарадити і все зробити. Скільки то разів буває, що пошта приносить листа від жінки із зажаленням, що її покидає чоловік; хворий просить поради щодо медицини; інший пропонує рецепту, як у прах розбити усіх ворогів наших; ще інший пише зажалення на свого сусіда. Кожна вістка і кожна стаття, надрукована в наших виданнях, має своїх прихильників і противників. Найвищі похвали часто черґуються з найбільш непербірливою лайкою. Наші бо видання призначені справді для всіх, без різниці на їх територіяльне походження, освіту, партійну приналежність чи віровизнання. „Свобода" — це справді і в кожному відношенні газета „народу, через нарід і для народу". Тому теж і хочеться закінчити цей звіт словами надрукованого в Ню Йорк Таймсі оголошення іншої газети:

„Я є ваша газета і немає нічого в світі, чого б я вам не сказала. Про вибори в країні і про вибух вулкану десь там у світі. Про нового штучного сателіта, що перелітає понад вашими головами, і про страх ночі самітньої дитини. Про голодуючі нації і про вислід змагання вашої спортової дружини. Про сонце і дощ. Я приношу вам думку вченого, політика, винахідника, священика, робітника, державного мужа. Я раджу вашій жінці, як виховувати дітей, а вашому синові допомагаю здобути кращий ступінь в школі. Я приношу вашій бабуні поезію про весну, а вашій жінці вістку про нову моду. Я пригадую вам минуле і вияснюю сучасне. Я кажу вам, що думають інші. Політика, спорт, культура, господарство, розвага, чоловік, жінка, дитина, гори і моря, історія, війна і мир. Кожного дня я загортаю в свої сторінки ввесь світ і приношу вам його до хати. Я є ваш світ. Я кажу вам не тільки те, що ви хотіли б, але й те, що ви повинні почути. Я говорю вам правду без уваги на те, чи вона вам допомагає, чи болить. Я ваша газета, я ваш світ, я ваше сумління. Ви можете мені вірити!"

Останні міжнародні події знову потвердили тую істину, яку постійно заступає „Свобода" та на яку вона звертає увагу своїм читачам: Людство і ми з ним живемо на атомовій бочці пороху, якої в теперішній міжнародній констеляції не треба запалювати. Вона бо в кожній хвилині може сама вибухнути, що не дай Боже. Але ми мусимо з такою дійсністю рахуватися і на неї бути готовими. На наших бо очах вилітав у повітря та пішов з димом великий дорібок багатьох поколінь. Між двома світовими війнами галицька вітка нашого народу була створила величезний доробок, — щиним була наша кооперація. Впродовж кількох днів нішо не залишилось з величавих домів і мільйонів фондів. Натомість залишились кадри ідеалістів, фахівців, відданих працівників, виховане одне покоління, що відповідно до обставин — образами або обрізами — стали до боротьби за волю і кращу долю.

Я в жадному разі не хочу поменшувати вартости наших мільйонів. Вони є головною базою нашої праці. Але я хочу підкреслити нашу найбільшу вартість: наші ідеї й ідеали, наші культурні зусилля, наші виховні заходи, наша безупинна кампанія поширювання правди про Україну, усе це, що репрезентують наші видання і публікації — це наша найбільша асекурація, бо її не може знищити жаден катаклізм, вона перетриває нас у віках та залишить найтриваліші

зний і ніколи незнищимий слід по нас у формі нашого вкладу у світову культурну скарбницю, та нашого вкладу і зусилля забезпечити її вічність тривалим миром, що ним може бути тільки мир, побудований на волі і справедливості для всіх, в цьому і для нашого знедоленого віками невол. українського народу.

Після закінчення звітування головного редактора А. Драґана, перед започаткуванням дискусії над звітами, на порядок нарад прийшли дві справи.

ВІДГОМІН ПАРИЗЬКИХ НАРАД

Головний радний **М. Давискиба** пропонує Головному Урядові зайняти становище до вершинних нарад, які саме відбуваються в Парижі й пропонує вислати телеграму до президента Айзенгавера із піддержкою його становища у тих переспpавах.

Головний радний **Б. Зорич** висловлюється проти цієї пропозиції, виходячи із погляду, що такі речі належать до КУК та інших політичних організацій.

Ред. **А. Драґан** піддержує погляд і пропозицію гол. радного М. Давискиби, обстоюючи не тільки право, але й обов'язок УНСоюзу та всіх українських громадських організацій живо реагувати на такі важливі події, як паризька конференція, зокрема з уваги на очевидне намагання совєтської сторони розбити конференцію й послабити силу свободолюбного Заходу.

Гол. радні **В. Дідик та Т. Шпікула** піддержують погляд ред. А. Драгана, а Т. Шпікула пропонує, крім телеграми до президента Айзенгавера, вислати телеграму до прем'єра Канади Діфенбейкера. Ред. Драґан піддержує цю пропозицію, підкреслюючи її потребу ще й з того приводу, що це річне засідання Головного Уряду УНСоюзу відбувається вперше на канадійській землі.

Схвалено вислати телеграми до президента Айзенгавера та прем'єра Діфенбейкера з тим, що до останньої слід долучити копію телеграми до президента Айзенгавера. Складенням і висилкою телеграм занялися пп. Лисогір, Драган, Чопик, Коссар і Пуцило.

ПРОТОКОЛЬНЕ ПИТАННЯ

Головний секретар Я. Падох підняв питання форми та докладности протоколу річного засідання. Покликуючись на довшу практику, він підмітив, що минулорічний протокол був зладжений по давнім зразкам. Його признакою було точне подавання не тільки питань, які були подані під розвагу членів Головного Уряду, та винесених ухвал, але також всіх поглядів учасників дискусії. Для скорочення протоколу та для зменшення коштів його друку пропонує, щоб на дальше в протоколі поміщувати тільки проблеми, поставлені під обдумання, учасників дискусії та текст ухвал винесених на засіданні. Тільки у випадках різких розходжень думок дискутантів чи особливо важливих питань, слід відступити від цієї засади. Приявні однодушно погодилися на цю пропозицію, на внесення гол. радного **Д. Шмаґали**, піддержане гол. радною **О. Штоґрин.**

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

Дискусія над звітом головного предсідника Дмитра Галичина

В дискусії над звітом головного предсідника забірали голос такі члени Головного Уряду: І. Кокольський, Д. Шмаґала, М. Давискиба, Т. Шпікула, О. Штоґрин, А. Чопик і В. Дідик.

Дискутанти підняли такі питання: реалізації ухвали 24-ої Конвенції про перенесення Головної Канцелярії УНСоюзу до нового приміщення; дефіциту союзового Видавництва та збірки на фонд „Свободи"; нових інвестицій на „Союзівці"; видання англомовної Енциклопедії Українознавства; доповнення редакції „Юкреніен Віклі"; Канадійської Канцелярії УНСоюзу та її успіхів у першому році існування та потреби відновлення технічного устаткування друкарні УНСоюзу.

Головний предсідник Дм. Галичин доповнив свій звіт точнішими інформаціями на поставлені питання. Відносно перенесення осідку УНСоюзу він підмітив, що УНСоюз надальше залишиться організацією ню-джерзького стейту, а плянується тільки перенести головну канцелярію до нового відповіднішого, передовсім до більшого, приміщення, але з уваги на брак відповідних об'єктів це діло мимо старань Екрекутиви йде дуже повільно. Можна б купити площу й ставити більший будинок, але ставити малий будинок тільки для УНСоюзу було б получене з великими коштами удержання того будинку й то на постійно, а будова чиншового дому завжди получена з риском. Відносно „Юкреніен Віклі" головний предсідник підмітив, що перебудова цього видання буде можлива тільки після того, як воно здобуде повноцінну фахову силу, яка б цим могла виключно зайнятись. Відносно дефіциту союзового видавництва, то він постав передовсім з уваги на видатки з видаванням молодечого журналу „Веселка", але його вага така велика, що УНСоюз мусів взяти на себе той тягар, тим більше, що немає виглядів на те, що знайдеться інший видавець такого журналу. Відносно нових інвестицій на „Союзівці", головний предсідник думає, що після вибудування в цім році нового купального басейну залишається ще потреба вибудування більшого павільйону, де могли б відбуватися танки та знайти приміщення гості в часі непогоди, а після того „Союзівка" сама повинна покривати свої видатки на ремонт і розбудову з грошей здобутих у свойому підприємстві.

На внесення Д. Шмаґали, піддержане Т. Шпікулою ухвалено однодушно закрити дискусію над звітом головного предсідника.

Дискусія над звітами заступників головного предсідника И. Лисогора й А. Герман

До дискусії над цими звітами зголосилися такі особи: інж. Ст. Куропась, І. Кокольський, В. Гузар, М. Давискиба, Я. Гук, ред. А. Драґан, В. Дідик, П. Кучма, А. Джула, А. Чопик, д-р В. Ґалан і Я. Падох.

В дискусії порушено питання: курсів українознавства на „Союзівці', та співпраці в цій справі з Ліґою Американсько - Української Молоді, морґеджової „політики" УНСоюзу, збереження при УНСоюзі поміж активними членами тих, які вже виплатили свої грамоти; допомога спортовим дружинам УНСоюзу та справу Стипендійного Фонду при УНСоюзі, започаткованого „Дністром", 361-им Відділом УНСоюзу.

Заступники головного предсідника дали вичерпні відповіді на поставлені питання, а зокрема підкреслено намагання якнайтісніше спрівпрацювати з названою Ліґою та підпирати всесторонно всі прояви молодечої активности нового українсько - американського покоління, зокрема в спортовій ділянці його виховання, доказом чого є щорічні коштовні уліпшення спортових влаштувань „Союзівки", яка є визнана спортовою літньою столицею української молоді в Америці. Відносно збереження членів ,які виплатили свої грамоти поміж актиними членами, Екзекутива УНСоюзу вже застановлялися над цією важливою проблемою й збірається поставити відповідне внесення на черговій конвенції, бо це вимагає зміни зглядно доповнення статуту УНСоюзу. Відповіді на запити давав головно заст. гол. предс. И Лисогір, до звіту якого ці запити у першу чергу відносились.

На внесення В. Дідика піддержане М. Давискибою, ухвалено однодушно закрити дискусію над звітами заступників головного предсідника.

На цьому припинено о год. 12 в полудне ранню сесію і відложено наради до 1:30 по пол.

Телеграми до през. Айзенґавера та прем. Діфенбейкера в справі паризьких вершинних нарад

Після обідньої перерви о год. 1:30 по пол., заступник гол. предсідника И. Лисогір відчитав проєкт тексту телеграм, які мали б бути вислані до през. Айзенгавера та прем. Діфенбейкера до Парижу. На внесення О. Штогрин, піддержане В. Дідиком та І. Кокольським, однодушно принято текст телеграм, які негайно після цього вислано до Парижа.

Дискусія над звітом гол. секретаря Ярослава Падоха

До дискусії над звітом гол. секретаря зголосилися наступні особи: О. Штогрин, А. Чопик, І. Кокольський, М. Давискиба, В. Дідик, Т. Шпікула, інж. Ст. Куропась та інж. В. Коссар.

Предметом дискусії були наступні питання: членська кампанія та її успіхи; внутрішня праця в головній канцелярії й її модернізація; підвижчення винагороди секретарям Відділів; реасекурація; плян організаційної праці Канадійської Канцелярії; секретарсько - організаційні курси на „Союзівці" та вишкіл тих, які не можуть взяти в них участи; піднесення віку та суми забезпечення при обов'язкових лікарських оглядинах кандидатів на членів УНСоюзу; уліпшення аплікаційних запитників; підвищення суми призначеної членом на похорон; популяризація забезпечення на вищі суми та непоміщування на членських грамотах додаткових обтяжень, як передплата газети й вплати на різні додаткові фонди.

Головний секретар Я. Падох відповів на всі порушені питання та доповнив свій раніше виголошений звіт у тих точках, де собі цього члени Гол. Уряду бажали. Він вказав на конечність продовжувати намагання збільшення членства і в новому році, бо хоч минулий рік приніс блискучий успіх, який слід завдячувати передовсім запалові секретарів та організаторів, який вони виявили, щоб відмітити вагу ювілейного року УНСоюзу. Та все ж, без постійної дальшої праці цей успіх багато не поможе. Перші місяці поточного року замість сподіваного дальшого росту принесли, сподіймося, що тільки хвилевий, застій і зворот взад. Діловодство в гол. канцелярії можна б і слід ще більше усправнити, зокрема є велика потреба у прийнятті фахової секретарки, але брак фондів не дозволив цього зреалізувати в минулому році. Сподіймося, що це станеться в недалекій майбутності й тоді можна буде віддати більше часу більш продуктивним заняттям, як писання листів. Відносно винагороди секретарям Відділів, вона була передбачена після осягнення 75,000 активних членів. Але гол. секретар сподівається, що цією справою займеться цьогорічне засідання в точці „внесення і ухвали" й що наші секретарі, які заслужилися в часі ювілейної кампанії не будуть мати підстави жалуватися на недодержання обіцянки. Відносно перших секретарсько - організаційних курсів на „Союзівці", які відбудуться в нецілий місяць після цієї річної сесії, гол. секретар сподіється, що він принесе багато прямої користи нашим секретарям і організаторам, а ще більше досвіду на майбутнє, бо він передбачує потребу влаштування таких курсів, хоч в зменшеному засязі, в більших центрах союзової організації. А втім, підготовляється підручник секретарсько - організаторський, яким зможуть користуватися всі ті, які не зможуть взяти участи в цім чи в інших курсах. Інші питання, порушені в часі дискусії, будуть предметом нарад і вирішень згодом, як прийде на порядок дня точка „внесення й ухвали". Екзекутива поставить їх під розвагу Головного Уряду зі своїми власними пропозиціями.

На внесення Д. Шмаґали піддержане І. Одежинським однодушно ухвалено закрити дискусію над звітом головного секретаря.

Дискусія над звітом гол. касира Романа Слободяна

В дискусії взяли участь такі члени Головного Уряду: І. Одежинський, П. Кучма, О. Штогрин, А. Чопик, І. Кокольський, Т. Шпікула, Д. Шмаґала, М. Давискиба і Я. Гук.

В дискусії підмічено наступні питання: інвестиційної політики УНСоюзу, а зокрема, чи не слід позбутися низькоопроцентованих державних бондів та набути нові з вищим опроцентуванням; коштів вложених в „Союзівку"; коштів організаційної праці УНСоюзу; як диспонується фондами призначеними на сиротинець; справа купна машин ІБМ замість винайму високим коштом; підсумування загальної суми датків УНСоюзу на народні цілі; рентовности „Союзівки", зокрема в зимових місяцях; справи бюджету УНСоюзу та пенсійного фонду.

Головний касир докладно й обширно відповів на всі поставлені питання, покликуючись на свій недавно виголошений звіт. Зокрема він підмітив некорисність продавання та нового купування бондів, бо УНСоюз не занимається спекуляцією на ринку, а до того ж продаючи низькопроцентові бонди УНСоюз мусів би виказати бодай хвилеву втрату, бо за ці бонди не міг би одержати номінальної ціни. Коли бонди дозріють, УНСоюз не понесе ніякої втрати. Головний касир пояснив числа, які відносяться до інвестицій пороблених в „Союзівку", й висловив надію, що з новим роком вже не треба буде ніяких вкладів в цю оселю й що її готелевий бизнес принесе такі зиски, що з них буде можна покривати всі біжучі видатки, включно до видатків на ремонт й розбудову. На погляд гол. касира не оплачується купувати нових машин ІБМ, бо рентуючи їх ми маємо також обслугу машин. А втім, машини скоро зміняються й ми, рентуючи, одержуємо модерніші машини, без доплати. УНСоюз не має точно підсумованих видатків з Народного Фонду, бо цього не записувано в початках УНСоюзу ,але дуже обережне підрахування каже, що УНСоюз виплатив більше, як повний мільйон долярів. Відносно коштів організаційної праці УНСоюзу гол. касир підмічує не всім відомий факт, що коли у великих асекураційних компаніях кошт зорганізування члена виносить пресічно 55% річної вкладки, то УНСоюз платить за членів часто цілу річну вкладку, а то й не рідко більше. Лихо в тому, що наш загал надальше забезпечується в своїх організаціях тільки на невеличкі суми, а винагороду для організаторів можна виплачувати тільки процентово від висоти забезпечення нового члена.

На внесення інж. Куропася, піддержане Д. Шмаґалою, однодушно ухвалено закрити дискусію над звітом гол. касира.

Прийняття звітів Екзекутиви УНСоюзу

Після закінчення дискусії над звітами членів Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу голова Контрольної Комісії УНСоюзу, д-р Володимир Галан, поставив внесення в імені всієї Контрольної Комісії прийняти до відома звіти членів Екзекутиви з їх праці за 1959 рік. Внесення піддержане Д. Шмаґалою й Б. Зоричем схвалено однодушно.

Дискусія над звітом контрольної комісії

До цієї дискусії зголосилися Я. Гук, И. Лисогір та Я. Падох. Дискутанти піднесли питання частішої, ніж раз в рік, контролі УНСоюзу з книговедення та звітування Союзівки, способу переводжування контролі, зокрема контролі банкових конт та бондів й інших інвестицій УНСоюзу й питання включення бодай частинно в кожнорічний звіт Контрольної Комісії бодай касової контролі й касового стану УНСоюзу не з кінця минулого року, але з часу переведення контролі

На піднесені питання відповіли члени Контрольної Комісії П. Пуцило, інж. С. Куропась і її голова д-р В. Ґалан, як також гол предсідник Д. Галичин. Підмічено, що немає потреби частіше переводити контролю, хоч Контрольна Комісія має таке право й використає його в потребі. А в тім що три роки найосновнішу контролю переводять урядовці Ню-джерзького стейту. Власне під час цієї річної сесії три стейтові урядовці вже другий тиждень переводять контролю, яка потриває бодай два-три місяці. Ця надзвичайно точна контроля звільняє від дрібничкової контролі Контрольну Комісію УНСоюзу. Піднесено потребу уточнення видатків на Союзівку та сучасного стану тих видатків й запропоновано, при мовчавливій згоді усіх членів Головного Уряду, щоб головний касир зладив точніше звідомлення на черговий рік із усіх видатків на Союзівку від самих початків тієї оселі, запровадивши в цій цілі відповідне книговедення

На внесення В. Дідика, піддержане О. Штогрин, однодушно схвалено закрити дискусію над звітом Контрольної Комісії.

Дискусія над звітами головних урядовців

До дискусії над цими звітами та заввагами головних урядовців піднесених в часі звітування й в часі дискусії над звітами Екзекутиви й Контрольної Комісії забрали голос наступні особи: Я. Падох, І. Кокольський, Д. Шмаґала, та д-р В. Галан.

В дискусії порушено питання співпраці з Ліґою Американсько-української Молоді, й зокрема підмічено матеріяльну підмогу для Ліґи, зокрема ж у її спортовій діяльности; питання оголошування УНСоюзу поза „Свободою", зокрема в канадійській пресі та деякі питання зв'язані з підготовою поточного річного засідання в Торонті.

На внесення інж. С. Куропася, піддержане адв. А. Чопик, вирішено однодушно закрити дискусію над звітами членів Головного Уряду й о год. 4:45 по полудні закрито пообідню сесію цього другого дня нарад Головного Уряду. УНСоюзу. Продовження заповіджено на середу, 18-го травня 1960 р. о год. 9 ранку.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ НАРАД

Середа, 18-го травня 1960

Точно о год. 9.05 гол. предсідник Д. Галичин відкрив ранню сесію третього дня нарад Головного Уряду й після ствердження гол. секретарем приявности всіх членів Гол. Уряду, відчинив дискусію над звітом головного редактора органу УНСоюзу „Свобода", А. Драґана.

Дискусія над звітом гол. редактора „Свободи" А. Драґана

До дискусії зголосилися: інж. С. Куропась, Б. Зорич, Д. Шмаґала, В. Дідик, А. Чопик, О. Штогрин, І. Кокольський, М. Давискиба, П. Пуцило, д-р В. Ґалан, інж. В. Коссар, І Одежинський, Я. Падох, И. Лисогір та Р. Слободян.

Предметом дискусії були наступні питання: перебудова „Юкреніен Віклі" на журнал; збалянсування видатків на „Веселку", щоб не продовжувати постійного дефіциту, причому звернено увагу на факт, що суспільність гаряче вітає й хвалить „Веселку", але її не передплачує у відповідній кількости — число передплатників виносить тільки 2,300; поширення „Веселки" серед дітей парохіяльних та українознавчих шкіл; непоміщування платних оголошень, за які Видавництво не схотіло б взяти моральної відповідальности; окремої канадійської жіночої й фінансової сторінок газети; кампанії за тим, щоб члени тих молодечих організацій, які мають окремі сторінки в „Свободі" стали членами УНСоюзу; поширення „Свободи" поміж жінками-членами УНСоюзу, хоч вони й не обов'язані її передплачувати; крім названих проблем поставлено гол. редакторові ряд запитів у конкретних справах, зокрема, чому деякі статті були, а інші не були, поміщені в „Свободі".

Редактор А. Драґан відповів на всі запити й з'ясував поставлені проблеми, після чого на внесення д-р В. Ґалана, піддержане В. Гусаром, припинено дискусію та однодушно схвалено приняти без застережень звіт гол. редактора „Свободи" до відома.

В обороні доброї слави гол. отамана С. Петлюри

Під час дискусії над звітом гол. редактора „Свободи" на залю нарад прибув голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Монтреалі, інж. Микола Граб, якому, після закінчення дискусії, гол. предсідник уділив голос. Інж. Микола Граб повідомив приявних про негідну акцію, яку вороги українського народу та його визвольних змагань повели були в минулих місяцях у Франції, використовуючи до цього телевізію. Цю акцію в останніх днях поширено на французьку Канаду. У телевізії в Монтреалі саме передано одну передачу, яка зневажає память Гол. Отамана С. Петлюри й заповіджено повторення тієї передачі. Проти цього поведено протестаційну акцію в Монтреалі й інж. Ґраб пропонує, щоб до неї прилучився також УНСоюз з нагоди свого річного засідання в Канаді.

Гол. предсідник Д. Галичин подякував інж. Грабові та всім тим, які активно обороняють добре ім'я та справу української державности, а ред. А. Драґан інформує приявних, що в „Свободі" в понеділковому числі була вже вістка про цю негідну напасть на українців й пропонує, щоб вислати від Головного Уряду УНСоюзу телеграму до дирекції радіостанції СіБіСі в Монтреалі та заповідає повну піддержку „Свободи" для протестаційної акції українців в цій справі. Внесення ред. А. Драґана піддержує та поширює Б. Зорич пропонуючи вислати копії протестаційної телеграми до всіх українських міністрів, сенаторів та послів у Канаді із закликом, щоб вони допомогли поставити край цій провокації четвертої щодо числа національної групи Канади. Це внесення піддержали В. Дідик і І. Кокольський й його принято однодушно, доручаючи П. Лисогорові, ред. А. Драганові і А. Чопик приготовити телеграму та листи.

Після цього о год. 12 30 перервано засідання до год. 2 пополудні, для обіду. Гол. секретар заповів, що точно о год. 2 попол. відбудеться спільна знимка всіх членів Гол Уряду.

VIII. Внесення й ухвали

Після обідньої перерви та спільної знимки учасників річного засідання, гол. предсідник відкрив пополудневу сесію Головного Уряду, пропонуючи розглянути передовсім такі актуальні справи:

а. Організаційні справи
б. Народні справи
в. Союзівка
г. Об'єднання українських братських організацій
ґ. Різні справи

Приявні погодилися на цей порядок нарад.

Дискусія над тим, що повинен й може обнімати звіт Головного Контролера

В цьому місці, о год. 3 по пол. головний предсідник, нав'язуючи до попередньої точки програми „Дискусія над звітами", звернув увагу на недопустимість включати в звіт з діяльности члена Головного Уряду УНСоюзу речі, які не стосуються до його діяльности в минулому, звітному році, бо згідно зі статутом, §40 та довголітньою й незмінною практикою, такий звіт має бути, по словам статуту „звітом діяльности (головних урядовців) в їхніх дистриктах і територіях" та справозданням із виконання" всіх наказів і припоручень даних їм головним предсідником" та з їхньої „допомоги Головному Екзекутивному Комітетові своєю радою й порадою в усіх справах Союзу" впродовж звітного року. В звіті гол. контролера П. Пуцила немає на ділі звіту із його минулорічної праці, але сама критика та поради чи припоручення на будуче. Це є тим менше оправдане, що гол. контролер має право дати свої помічення з контролі у звіті всієї Контрольної Комісії, з чого П. Пуцило скористав. Контрольна Комісія склала однозгідно свій звіт з контролі УНСоюзу та поставила внесення на прийняття до відома звітів Екзекутиви, що Гол. Уряд однодушно апробував. Дивним виглядає, що звіт П. Пуцила так дуже відбігає від стверджень Контрольної Комісії, які він співредаґував та погоджуючись з ними, підписав без застережень. Гол. предсідник закінчив свої уваги домаганням до П. Пуцила, щоб він скреслив зі свого звіту те все, що не відноситься до звіту з його праці в минулому році.

Над заявою й заввагами гол. предсідника розвинулася дискусія, яка самочинно прибрала форму конституційної дебати над тим, що повинно й може бути поміщене в звіті гол. урядовця.

В дискусії взяли участь: И. Лисогір, С. Куропась, Я. Падох, д-р В. Ґалан, інж. В. Коссар, Р. Слободян і П. Пуцило.

Інж. С. Куропась звернув увагу на те, що ця дискусія спізнена, бо тепер йдуть наради над іншими справами, а звіти вже прийняті.

И. Лисогір підмітив, що хоч звіт гол. контролера має багато справ, які торкаються „нового бизнесу", не слід його обмежувати в його звітуванні.

Я. Падох підніс правне питання, стверджуючи, що статут, який обов'язує гол. радних звітувати з діяльности, не згадує про обов'язок звітування для гол. контролерів, поза обов'язком скласти звіт від цілої Контрольної Комісії з контролі УНСоюзу. Але практика довгих років зрівняла звітування гол. контролерів з гол. радними. В самій справі не погоджується з гол. предсідником остільки, що не слід класти обмежень щодо звітування гол. урядовців, бо то було б недемократичним, але можна дещо обмежити в друку, а саме, те, що могло б принести шкоду УНСоюзові. Так все досі було.

Д-р В. Ґалан підмічує, що дотеперішні звичаї кажуть, що може, а що не може бути в звіті гол. урядовця. Звіт П. Пуцила в дечому відбігає від цих звичаїв.

Інж. Коссар підмічує, що в звіті П. Пуцила получено справи, які торкаються минулого й ті, які повинні ввійти в точку „внесення й ухвали" для майбутнього.

Р. Слободян на прикладі вказує, що форма і зміст справоздання П. Пуцила відбігають від досі прийнятих звичаїв та практик за всі часи, які він тямить.

П. Пуцило обороняє зміст і форму свого звіту й підкреслює те, що свої завваги спер на тому, що вчув від членів УНСоюзу в своїй окрузі. А втім, не можна обмежувати звітування Контрольної Комісії.

Д. Галичин підмічує, що не має застережень проти звіту Контрольної Комісії, але проти індивідуального звіту П. Пуцила, який не є звітом діяльности П. Пуцила, тільки критикою, яка належить Контрольній Комісії, та поученням на будуче, яке не належить до звітування.

Тому, що після слова гол. предсідника ніхто не зголосився до слова в цій справі, та не поставив ніякого внесення, гол. предсідник о год. 3:40 замкнув дискусію над цією справою й приступлено до точки VIII порядку нарад.

Гол контролер П. Пуцило затримав написаний текст свого звіту для передаґування його.

Внесення в справі змін та поліпшень в організаційних справах реферували гол. предсідник Д. Галичин та гол. секретар Я. Падох. В дискусії над організаційними справами забирали голос наступні члени Гол. Уряду: д-р В. Ґалан, М. Давискиба, О. Штогрин, Б. Зорич, І. Одежинський, інж. В. Коссар, Т. Шпікула, В. Дідик, І. Кокольський, інж. Ст. Куропась, Я. Гук, П. Пуцило та Д. Шмаґала.

У вислідї основної дискусії винесено однодушно ухвали в таких срава:

1) Обниження вкладок при забезпеченні на $5,000 і вище

На внесення Я. Гука, піддержане В. Гусарем та В. Дідиком ухвалено обнизити вкладки від забезпечення на $5,000 і вище в той спосіб, що від обов'язуючих вкладок буде відтягнено по одному долярові річно від кожної тисячі забезпечення.

2) Забезпечення осіб зі слабким здоров'ям

На внесення д-ра В. Ґалана, піддержане І. Одежинським та О. Штогрин, ухвалено ввести в УНСоюзі забезпечення осіб зі слабким здоров'ям за підвищеними вкладками (субстандарт рейтс), згідно із засадами устійненими актуаріcм УНСюзу.

3) Підвищення дивіденди

На внесення І. Одежинського, піддержане В. Гусарем, ухвалено з днем 1-го січня 1961 року застосувати підвижку дивіденди для дорослих членів, введену на підставі рішення Головного Уряду в травні 1959 року також до молодечих членів й в цей спосіб зрівняти щодо дивіденди ці дві групи членів, за вийнятком членів забезпечених в клясах 1, 2 і 3, які одержуватимуть дивіденду по давньому у висоті місячної вкладки.

4) Підвищення віку при забезпеченні на двадцятилітніх грамотах

На внесення П. Кучми, піддержане Б. Зоричем, ухвалено піднести горішню границю віку членів, які забезпечуються на двадцятилітніх грамотах (Е-20 та Р-20), з дотеперішнього віку 55 років життя на вік 60 років життя. Границя забезпечення на грамотах на все життя залишається по давньому: 65 років життя.

5) Підвищення віку при забезпеченні без лікарських оглядин

На внесення О. Штогрин, піддержане А. Джулою, ухвалено піднести на п'ять років границю віку для осіб, які можуть бути забезпечені в УНСоюзі без лікарських оглядин. Згідно з цією постановою, без лікарських оглядин можуть забезпечитися в УНСоюзі при задовільному стані здоров'я особи, які згідно з засадами, рахуються за 50-річних, на суму $1,000, а особи, які не перейшли віку 55 років життя, на суму $500.

6) Підвищення суми при забезпеченні молодечих членів без обов'язкових лікарських оглядин

На внесення Я. Гука, піддержане А. Джулою, ухвалено лено, щоб молодечих членів, із задовільним станом здоров'я, принимати без обов'язкових лікарських оглядин на забезпечення до суми $2.000 (раніше можна було тільки до $1.000).

7) Виплачені грамоти й ті, що будуть виплачені впродовж п'яти років, не враховуються в загальну суму забезпечення, якщо йде про лікарські оглядини

На внесення Я. Гука, піддержане А. Джулою, ухвалено при новому ,додатковому забезпеченні, не враховувати до загальної суми забезпечення члена, забезпечення, яке вже є виплачене, або буде вповні виплачене в наступних п'яти роках, якщо йде про обов'язкові лікарські оглядини.

8) Продовження членської кампанії 1960 р.

На внесення д-ра В. Галана, піддержане інж. Ст. Куропасем і П. Пуцилом, ухвалено продовжити цьогорічну членську кампанію до кінця 1960 року ,залишаючи для її учасників всі звичайні нагороди, які були передбачені для учасників минулорічної ювілейної кампанії. Учасники кампанії повинні надалі поділятися на три категорії: відділових, спеціяльних і постійних, з тим, що кожний відділовий організатор, який зорганізує по десять членів місячно, або що найменше 120 членів впродовж 1960 року, може бути на бажання зарахований до групи спеціяльних організаторів і користати з привілеїв, які цій групі прислуговують. При кінцевім визначенні переможців або переможців кампанії слід окремо взяти до уваги як число присднаних членів, так загальну суму, на яку учасник кампанії забезпечив присднаних членів.

9) Підвищення секретарської винагороди

На внесення д-ра В. Галана, піддержане О. Штогрин та І. Одежинським, ухвалено з днем 1-го січня 1961 року підвисити винагороду відділових секретарів з 4.5% на 5% від висоти зібраних й вплачених до УНСоюзу вкладок. Залишилася в силі постанова щодо виплати відділовим секретарям спеціяльної винагороди від нових членів у висоті 25% від вкладки вплаченої членом за перший рік членства.

10) Перенесення 5% Посмертного Фонду до Фонду Адміністраційного

На внесення Д .Шмагали, піддержане В. Дідиком, ухвалено перенести, згідно із стейтовим законом стейду Ню Джерзі, 5% із вкладок вплачених до Посмертного Фонду в 1959 році, до Фонду Адміністраційного .

Акцідентово - хворобове забезпечення

На внесення Б. Зорича, піддержане П. Кучмою, ухвалено часово не вводити акцідентово - хворобового забезпечення.

12) Родинне забезпечення

На внесення Я. Гука, піддержане І .Одежинським та В. Дідиком, ухвалено часово не вводити родинного забезпечення. В цьому місці на внесення д-ра В. Галана, піддержане А. Джулою закінчено дискусію й відложено дальші наради над організаційними справами на наступний день.

УСПІХ ГРОМАДСЬКОЇ НАПОЛЕГЛИВОСТИ

Ще перед закінченням сесії третього дня нарад наспіла телеграма від Сі Бі Сі, тобто канадійської телевізійної корпорації, з повідомленням, що передача тенденційної фільми, яка передавалася на монтреальській телевізії, й яка зневажала пам'ять Головного Отамана Симона Петлюри, є припинена й що в цій справі відбудеться спільна нарада управи телевізійної стації з представниками української громади.

Згодом в наступний день Екзекутива УНСоюзу одержала чергове повідомлення про повне припинення тієї передачі, получене з перепросинами за зневагу зроблену українській громаді з приводу неусвідомлення управи телевізійної стації.

Приявні приняли ці повідомлення з повним вдоволенням у свідомості, що Головний Уряд УНСоюзу, який репрезентує велику частину української громади в ЗДА й Канаді, частинно також причинився до того успіху громадської наполегливости та відданости своїй державницькій ідеї та тим, які за неї поклали свої голови.

О год. 6 вечора гол. предсідник перервав наради до наступного дня о год. 9 ранку, передавши приявним запрошення Клюбу Українських Бизнесменів, прислане його головою мґр-ом В. Рультасм, для всіх членів Головного Уряду на прийняття до Клюбу вечером о год. 8.30 в готелі.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ НАРАД

Четвер, 19-го травня 1960 р.

Точно, о год. 9 ранку, головний предсідник відкрив четверту сесію річного засідання Головного Уряду УНСоюзу, а головний секретар відчитав листу приявних, ствердивши приявність усіх членів Головного Уряду .

Після цього обговорено деякі побутові справи, зокрема участь приявних на прощальній вечері, яка відбудеться цього ж дня вечором, відання якої переняв на себе місцевий член Головного Уряду та екзекутивний секретар Канадійської Канцелярії УНСоюзу, Б .Зорич.

Після цього приступлено до продовження дискусії над організаційними, а згодом, народніми справами. Першим на чергу прийшов:

13) Пенсійний Фонд

Головний предсідник, пригадавши минулорічну постанову Головного Уряду, яка наложила на Головний Екзекутивний Комітет обов'язок випрацювати до цьогорічної сесії Головного Уряду плян пенсійного фонду для службовиків УНСоюзу, подав до відома, що Гол. Екзекутивний Комітет у співпраці з актуарієм УНСоюзу, випрацював плян пенсійного фонду, згідно з яким урядовці УНСоюзу, які закінчили бодай десять років праці в УНСоюзі, одержували б платню у висоті 1% від кожного року праці, але не більше, як 25%, яка була б їм виплачувана: а) після покінчення 65 років життя та відходу на пенсію, або б) після покінчення 50 років життя у випадку нездібности до праці. Особи, які раніше покинули б УНСоюз, відпрацювавши щонайменше 10 років в УНСоюзі, матимуть змогу, після покінчення 65 років життя, одержати платню у висоті ½% за кожний рік праці в УНСоюзі. Всі кошти Пенсійного Фонду мав би покривати УНСоюз. Урядовці, які не користали б з цього фонду тому, що перед покінченням 65 року життя не мають закінчених десяти років праці в УНСоюзі (щоб мати 10 років праці перед 65 роком життя, урядовець, розпочинаючи працю в УНСоюзі, не міг би бути старшим, як 55 років життя), користатимуть із дотеперішнього забезпечення у виді одноразової відправи, пляни та засади якої подано точно в протоколі нарад річного засідання в травні 1959 року. Цей пенсійний плян охоплює всіх постійних працівників Головної Канцелярії УНСоюзу та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи".

Після основної дискусії, в якій взяли участь А. Герман, д-р В. Галан, О. Штогрин, В. Дідик, Я. Падох, И. Лисогір, Р .Слободян Б. Зорич І. Одежинський, А. Чопик та інж. Ст. Куропась, на внесення д-ра В. Галана ,піддержане інж. Ст. Куропасем, О. Штогрин, Я. Падохом і ін., одноушно винесено таку ухвалу:

а) Приняти до відома плян представлений Головним Екзекутивним Комітетом й уповажнити Комітет здійснити цей плян та поробити потрібні фінансові зарядження;

б) Включити в цей Фонд також екзекутивного секретаря Канадійської Канцелярії УНСоюзу;

в) Доручити Гол. Екзекутивному Комітетові просліди ти можливість включити в цей Фонд постійних організаторів УНСоюзу й скласти справоздання Головному Урядові на його черговому засіданні.

14) Перенесення осідку Головної Канцелярії

Головний предсідник пригадав минулорічну ухвалу Головного Уряду, яка доручила Гол. Екзекутивному Комітетові продовжувати зусилля для здійснення одної з альтернативних резолюцій, схвалених 24-ою Конвенцією УНСоюзу, й поінформував Гол. Уряд про труднощі, на які натрапляє виконання цього доручення. Після короткої дискусії Гол. Уряд ухвалив потвердити своє минулорічне рішення в цій справі.

15) Місце наступної 25-ої Конвенції УНСоюзу

Головний предсідник відмітив потребу визначення місця чергової Конвенції УНСоюзу з уваги на конечність два роки наперед зарезервувати відповідну залю. З уваги на заплановану будову павільйону на „Союзівці", головний предсідник уважає, що було б вказаним влаштувати Конвенцію на цій нашій літній оселі, щоб показати її делегатам на Конвенцію та при цьому покрити частинно кошт будови павільйону. У випадку, коли б не було можливим відбути Конвенцію на „Союзівці", слід було б її відбути в Ню Йорку.

Після дискусії поставлено в цій справі такі внесення: д-р В. Галан, піддержаний М. Давискибою, запропонував як місце Конвенції місто Филаделфію; П. Кучма, піддержаний И. Лисогором, запропонував місто Ню Йорк, підкреслюючи, що за ввесь час існування УНСоюзу не було конвенції в тім місті; Т. Шпікула, піддержаний П .Пуцилом запропонував місто Шикаго, а А. Чопик, піддержаний В. Гусаром запропонувала „Союзівку". Згодом внесходавці П. Кучма та А. Чопик погодилися на спільне внесення того змісту, що чергова Конвенція має вудбутися на „Союзівці", а коли б це показалося неможливим, чи непрактичним, в Ню Йорку .

Голосування над цими трьома внесеннями дало такий вислід: За Филаделфію — 4 голоси; за „Союзівкою", а за Ню Йорком — 11 голосів; за Шикагом — 6 голосів. Головний предсідник, підсумовуючи дискусію та голосування ствердив, що чергова Конвенція відбудеться на „Союзівці", а коли б це виявилося неможливим чи непрактичним — у Ню Йорку.

16) Перенос зворотних вартостей

При перевірці звернено увагу, що досі переношувано до адміністраційного фонду з посмертного зворотні вартості тільки за дорослих членів, які були суспендовані, чи якнебудь інакше припинили важність своїх забезпеченевих грамот.

Вирішено, щоб зробити такі переноси зворотних вартостей і за членів молодечого відділу за останній 1959 рік, як теж бодай за два попередні роки, тобто 1957 та 1958.

Побажання в організаційних справах

Після винесення ухвал в організаційних справах члени Головного Уряду поставили ряд побажань до Головного Екзекутивного Комітету ,а саме:

а) Інж. В. Коссар пропонує простудіювати можливість забезпечувати членів не тільки на їх власне внесення, якщо йде про дітей, на внесення їх батьків, але також на внесення посторонніх осіб чи установ, які виважуться відповідним заінтересуванням у забезпеченні члена. Між іншим він має на увазі торговельні підприємства, які бажають забезпечити на життя своїх партнерів чи висококваліфікованих службовиків.

б) Т. Шпікула пропонує простудіювати можливість зберегти поміж активними членами тих, які виплатили свої грамоти, а зокрема тих, поміж ними, які з уваги на свій вік (понад 65 років життя) не можуть наново забезпечитися на новій грамоті.

в) Д. Шмагала пропонує простудіювати можливість виплати дивіденди членам, які виплатили свої грамоти.

г) Я. Гук пропонує прослідити можливість групового життьового забезпечення для всіх членів Головного Уряду УНСоюзу.

ґ) П. Пуцило пропонує, щоб при уділюванні мортгеджів домагатися, щоби ті, які одержують мортгедж, забезпечили заморгеджовані доми на повну їх вартість та щоб не приймати забезпечених поліс від вогню від Мючел-компаній.

д) Інж. Коссар пропонує, щоб Головний Екзекутивний Комітет взяв під увагу можливість запрошування на річні засідання Гол. Уряду постійних організаторів УНСоюзу.

е) Д. Шмагала пропонує ,щоб влаштувати секретарсько - організаційні курси не тільки на „Союзівці", куди з уваги на віддаль та кошти дороги не всі можуть прибути, але також по інших союзових округах, зокрема домагається, щоб такий курс влаштувати в Клівленді.

ф) В. Дідик пропонує ,щоб для заохоти організаторів у випадках забезпечення ними нових членів на більші суми й при заплаченні наперед бодай піврічної вкладки, признати їм 15% первірної вкладки, а для секретарів залишити решту 10%. Ця зміна мала б стосуватися тільки тих випадків, коли членів зорганізував організатор.

і) В. Дідик пропонує, щоб не зважаючи на кошт другу можливо скоро надрукувати нову книжку із вкладками за забезпечення (рейт бук).

Закінчивши розгляд організаційних справ, Головний Уряд приступив з черги до розгляду та дискусії над народніми справами.

6. Народні справи

Після розгляду та вирішення організаційних справ, головний предсідник піддав під розгляд Головного Уряду низку народних справ.

1) Фонд Наглої Потреби

Головний предсідник Дм. Галичин та гол. редактор „Свободи" А. Драґан з'ясували потребу започаткувати Фонд Наглої Потреби, який міг би бути ужитий для цілей загально - національного значення у наглій, непередбаченій потребі, коли не було б часу на національні збірки, а вага справи вимагала б негайної допомоги. Найкращим, хоч не єдиним засобом для збірки на такий фонд було б добровільне зложення дивідендових чеків, які члени УНСоюзу в короткому часі одержуть .

В дискусії над цим проєктом взяли участь наступні члени нарад: В. Дідик, Б. Зорич, П. Пуцило, І. Одежинський, Д. Шмагала, И. Лисогір, Я. Гук М. Давискиба, Я. Падох та В. Галан.

Після дискусії, що тривала близько дві години, на внесення В. Дідика, піддержане Д. Шмагалою ,одноушно винесено наступну ухвалу:

1) Головний Уряд УНСоюзу зібраний на своєму річному засіданні в місяці травні 1960 року в місті Торонті одноушно схвалює доручити Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу утворити й вести окремий, відділений від всіх інших фондів УНСоюзу, ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі (по англ.: UNA National Emergency Fund).

2) ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі складатиметься з ДОБРОВІЛЬНИХ ПОЖЕРТВ широкого загалу Членства УНСоюзу, зокрема з ДОБРОВІЛЬНОГО ЗВОРОТУ виплачуваних кожного року касою УНСоюзу ДИВІДЕНД на членські грамоти, записів з їх майна, сталих фундацій.

3) ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі може бути використаний тільки для наявних НАГЛИХ ПОТРЕБ всенаціонального значення ,до яких треба зарахувати головно оборону волі та рятунок життя українців у зривах до волі та стихійних нещастях.

4) ФОНДОМ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі відатиме КУЛЬТУРНА КОМІСІЯ УНСоюзу, що складається з членів Головного Екзекутивного Комітету, голови Головної Контрольної Комісії і головного редактора. Використання того ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ чи його частини може наступити тільки одноушною апробатою всіх членів Головного Уряду УНСоюзу.

5) Відсотки з інвестицій ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі можуть бути використані кожночасно на ті самі народні, харитативні і культурні цілі, що на них розподіляється щорічно Народний Фонд УНСоюзу.

6) Доручається Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу проголосити цю ухвалу враз із окремим для цього уложеним закликом до всього Членства УНСоюзу в найближчому числі „Трибуни УНСоюзу" за підписом усіх членів Головного Уряду УНСоюзу.

2) Світовий Конгрес Українців

Головний предсідник з'ясував піднесену серед української іміграції ідею скликання Світового Конгресу Українців та ухвали УККА в ЗДА та КУК в Канаді в цій справі. Він також поінформував приявних про прихильне становище, яке в цій справі заняла Екзекутива УНСоюзу.

Після дискусії, в якій забирали слово В. Дідик, А. Драґан і Б .Зорич на внесення В. Дідика, піддержане Б. Зоричем та Т. Шпікулою, одноушно ухвалено одобрити становище Екзекутиви в цій справі та доручено їй докласти старань до того, щоб цей Конгрес відбувся й приніс якнайкращі успіхи.

3) Відзначення сторіччя смерти патрона УНСоюзу — Тараса Шевченка

Головний предсідник поінформував приявних про заходи, які Екзекутива УНСоюзу поробила у зв'язку з недалеким уже століттям від дня смерти патрона УНСоюзу, Тараса Шевченка.

Пляни відзначення цієї великої річниці представив гол. редактор „Свободи", А. Драґан, який пригадав, що ці пляни були вже проголошені в протоколі Екзекутиви УНСоюзу.

Після дискусії, в якій взяли участь інж. Ст. Куропась, Б .Зорич та Я. Падох одноушно ухвалено одобрити заходи й пляни Екзекутиви в цій справі й доручити їй докласти всіх старань до того, щоб УНСоюз достойно відзначив століття смерти свого патрона.

4) Стипендійний Фонд УНСоюзу

Головний предсідник з'ясував справу Стипендійного Фонду при УНСоюзі, а П. Кучма подав коротку історію того почину. Ідею Фонду винесло Т-во „Дністер", 361-ий Відділ УНСоюзу в Ню Йорку, який здобув для тієї ідеї повне поперття Окружного Комітету Відділів УНСоюзу ньюйоркської метрополії. Ціллю організаторів Фонду є поширити його на ввесь УНСоюз та добитися на черговій Конвенції адоптування Фонду всім УНСоюзом й призначення на його цілі постійних прибутків. Покищо було б вказаним основувати при поодиноких Окружних Комітетах та більших Відділах окремих комітетів для справ Стипендійного Фонду.

Після довшої дискусії, в якій взяли участь ред. А. Драґан, И. Лисогір, Я. Падох, О. Штогрин В. Коссар, Д. Шмагала, П. Кучма, І. Кокольський та В. Галан на внесення В. Галана, піддержане Я. Падохом та Т. Шпікулою, одноушно ухвалено схвалити ініціятиву 361-го Відділу й допомогти в акції Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Ню Йорку в справі Стипендійного Фонду УНСоюзу закликом до інших Округ та Відділів УНСоюзу, щоб вони своїми датками та переведенням збірками допомогли закріпити цей Фонд та здобути для нього потрібні фонди, залишаючи основне рішення в справі Фонду черговій Конвенції УНСоюзу.

5) Уфундування заль імени УНСоюзу та „Свободи" в Стемфордській Колеґії

Головний предсідник поінформував приявних про незадовільні успіхи у збірці фондів на уфундування окремих заль імени УНСоюзу та „Свободи" в Стемфордському Колеґії, коштом $100,000. Одною з причин незадовільного висліду цієї збірки є те, що її переводиться різними шляхами, але не маловажною причиною є також те, що Відділи та їх уряди не доложили до цього відповідних старань. Гол. Предсідник пропонує, щоб Головний Уряд звернувся до всіх Відділів УНСоюзу ,та до всього загалу УНСоюзу, щоб впродовж цього року докласти всіх зусиль та старань до того ,щоб завершити збірку з повним успіхом.

Після дискусії, в якій взяли участь В. Гусар, И. Лисогір, Д. Шмагала, Я. Падох і Я. Гук, одноушно ухвалено доручити Екзекутиві, щоб вона докладала всіх старань до того, щоб запевнити повний успіх у цій союзовій акції. Зокрема схвалено звернутися до загалу УНСоюзу та до всіх його Відділів із закликом перевести збірки на розіслані збіркові листи та скласти щедрі датки, як від поодиноких членів, так від Відділів і з відділових та братських фондів, як також влаштувати на цю ціль окремі прибуткові імпрези.

В цьому місці о год. 12 в полудне перервано наради на одну годину для обіду.Точно о год. 1 по пол. відновлено наради. На чергу прийшла справа:

6) Пам'ятник гетьманові Ів. Мазепі на „Союзівці"

Головний предсідник представив пропозицію побудови на „Союзівці" пам'ятника гетьмана Ів. Мазепи роботи скульптора С. Литвиненка, для закріплення пам'яти 250-ліття виступу Гетьмана проти Москви та культурного збагачення цього „шматка України на американській землі", як називають оправдано цю нашу оселю.

Після дискусії, в якій забирали голос Я. Падох, О. Штогрин, Я. Гук, І. Одежинський та Ст. Куропась одноушно одобрено задум побудови цього пам'ятника та доручено Екзекутиві занятися цією справою, перевівши відповідну збірку серед членів УНСоюзу та його Відділів. Для започаткування цієї збірки Головний Уряд признаив на цю ціль з Народного Фонду суму $200.

7) Пожертви на народні цілі

З черги Гол. Уряд занявся розподілом пожертв на народні цілі з Народного Фонду УНСоюзу. Після розгляду великого числа прохань від різних громадських установ, ствердивши, що в Народному Фонді немає відповідної суми, щоб задовільнити всі прислані прохання, Головний Уряд, на внесення С. Куропася, піддержане М. Давискибою, признав пожертви на наступні цілі:

Англомовна Енциклопедія Українознавства —	$2,500
Український Конгресовий Комітет Америки —	1,500
Колеґія св. Василія у Стемфорді —	1,000
Курси Українознавства на „Союзівці" —	750
Злучений Український Амер. Допомоговий Комітет —	500
Український Вільний Університет у Мюнхені —	300
Православна Богословська Колеґія в Бавнд Бруку —	250
Будова пам'ятника Т. Шевченкові у Винніпеґу —	250
Комітет Українців Канади —	200
Осередок Української Культури в Канаді —	200
Американський Червоний Хрест —	200
Пам'ятник Гетьманові Ів. Мазепі на „Союзівці" —	200
Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА —	100
Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді —	100
Українська Вільна Академія Наук у ЗДА —	100
Українська Вільна Академія Наук в Канаді —	100
Студентський Стипендійний Фонд в Ню Йорку —	100
Студії українознавства на Манітобському університеті —	100
Фонд Українських Американських Ветеранів —	100
Коммюніти Чест —	100
Оселя Організації Української Молоді „Пласт" —	100
Оселя Спілки Української Молоді Америки (СУМА) —	100
Оселя Молодих Українських Націоналістів (МУН) —	100
Укр. Спортовий Клюбу в Ню Йорку (на закуп площі) —	100
Укр. Спортове Т-во „Тризуб" у Филаделфії (на дім) —	100
Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка —	100
Український Світовий Комітет для справ спорту —	100
Фонд Української Культури при ЗУАДК —	50
„Лемківські Вісті" —	50
Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі —	50
Школа ім. М. Лисенка в Торонті —	50
Дитяча Оселя в Шикаго —	50
РАЗОМ:	**$9,600**

в) Союзівка

Головний предсідник здав справоздання зі стану „Союзівки" та її розбудови, а зокрема з виконання ухвали минулорічного засідання Головного Уряду. Згідно з цим рішенням вибудовано новий додатковий тенісовий корт та закінчується будова нового, великого, купального й плавацького, басейну. Тепер з-поміж більших й конечних розбудовних праць на „Союзівці" залишилася ще будова павільйону ,де можна було б в часі непогоди примістити суботніх та недільних гостей й влаштувати танечну залю. Це є тим важніше, що більшість гостей на „Союзівці" це молодь, для якої конечні відповідні розривкові й спортові влаштування, якщо ми її маємо вдержати на „Союзівці", а посередно також при українській громаді. Головний предсідник знає, що кошт такого павілону буде чималий, але уважає цей видаток конечним й сподівається, що він буде останнім з серії коштовної розбудови „Союзівки". Він вірить, що на будуче всі менші репарації та вдержання нашої оселі будуть покривані з поточних прибутків „Союзівки".

В дискусії, яка тривала півтора години, забирали голос наступні особи: І. Одежинський, В. Дідик, Д. Шмагала, М. Давискиба, Б .Зорич, П. Пуцило, Я. Гук, И. Лосогір В. Галан, П. Кучма, Р. Слободян Ст. Куропась і А. Чопик.

Після дискусії ухвалено всіми голосами крім одного (П. Пуцила) на внесення І .Одежинського піддержане Б. Зоричем, уповажнити Екзекутиву побудувати на „Союзівці", упродовж наступного сезону, павільон відповідно до вимог цієї оселі.

г) Об'єднання братських організацій

Головний предсідник пригадав приявним постанову Головного Уряду, винесену на минулорічному річному засіданні відносно перевірки можливостей об'єднання УНСоюзу з УРСоюзом. Згідно з дорученням Головного Уряду Екзекутива перевела розмови з Головним Виконавчим Комітетом УРСоюзу, у висліді яких Екзекутива вже може поінформувати Головний Уряд про загальні зариси евентуального об'єднання обох Союзів та про заходи, яких воно вимагало б. Та це тільки загальні зариси проблеми. Точніше встановлення можливостей об'єднання буде можливе тільки після дальших основних студій правних та фактичних вимог і умов об'єднання та після не менш основних розмов із представниками керівних органів УРСоюзу.

В дискусії над цією справою, зобірали голос Б. Зорич, Я. Падох, В. Дідик, А. Чопик, В. Галан, Д. Шмагала і Я. Гук. На внесення Б .Зорича, піддержаного д-ром В. Галаном ухвалено одноушно приняти до відома справоздання головного предсідника та одобрити заходи Екзекутиви в цій справі й уповажнити Екзекутиву до продовжування студій та переговорів у справі евентуального об'єднання обох Союзів.

ґ) Різні справи

Після закінчення дискусії та винесення ухвал у справах підготованих Головним Екзекутивним Комітетом, члени Головного Уряду порушували ряд організаційних та загально - національних справ й ставили питання до Екзекутиви.

В цій дискусії, поза членами Екзекутиви, взяли участь такі особи: Б. Зорич, Д. Шмагала, П. Пуцило, ред. А. Драґан, інж. В. Коссар, П. Кучма, А. Джула, Т. Шпікула та д-р В. Галан. У висліді дискусії винесено ряд ухвал:

а) На внесення д-ра В. Галана, піддержане д-ром Я. Падохом, Я. Гуком і І. Одежинським, одноушно ухвалено, уповажнити Екзекутиву розглянути прохання Крайової Пластової Старшини в Канаді в справі допомоги у вибудуванні одного курення в крайовім пластовім таборі в Ґрефтоні, коло Торонта, який носитиме ім'я УНСоюзу, при чому Крайова Пластова Старшина зобов'язується допомогти Канадійській Канцелярії УНСоюзу у присднанні до УНСоюзу членів своєї організації.

б) На внесення І. Одежинського, піддержане Я. Гуком, ухвалено призначити на постійне для головного предсідника одну кімнату (світу) в головному будинку „Союзівки" для цілей відповідної репрезентації УНСоюзу.

в) На внесення Т. Шпікули, піддержане головним касиром Р. Слободяном, доручено Екзекутиві поробити можливі заходи для того, щоб освідомити членів УНСоюзу та їх родини, щоб члени за життя, а їхні родини після їх смерти, пильно дбали про окреслення їх, як українців, а то у багато посмертних листах національність наших членів є подана помилково зі шкодою для української громади.

IX. ЗАКРИТТЯ ЗАСІДАННЯ

Після вичерпання предмету дискусії, коли на заклик головного предсідника ніхто з приявних не бажав забрати слово, на внесення П. Пуцила, піддержане І. Кокольським, ухвалено одноушно замкнути дискусію та закрити наради цьогорічного річного засідання Головного Уряду УНСоюзу.

Після цього головний секретар Я .Падох звернувся до членів Головного Уряду з закликом, щоб вони допомогли солідарною працею оживити організаційну працю в своїх Округах та Відділах, а зокрема, щоб допомогли вислати на недалекий перший секретарсько - організаційний курс УНСоюзу ,який відбудеться на „Союзівці" в днях 11 до 17-го червня ц. р., щонайкращих секретарів й організаторів та кандидатів на них.

Головний предсідник Дм. Галичин звернувся до членів Головного Уряду з проханням доложити всіх старань до того, щоб в цім році повторити великий наш організаційний успіх з минулого ювілейного року й скоро дійти до нашої найближчої організаційної мети: 75,000 активних членів УНСоюзу.

В дальшому головний предсідник подякував членам Головного Уряду за приявність та за пильну участь в нарадах і о год. 4.35 по пол. закрив засідання, на закінчення якого всі приявні відспівали національний гимн „Ще не вмерла Україна".

Ярослав Падох
головний секретар

ЛЮДИНУ ЗАБУЛИ . . .

У вміщеному нижче передруку з московської „Правди" (16 серпня ц. р.) представлена „щаслива і забезпечена старість" колгоспника в одному з сіл України. Тут також, як звичайно, появляється в кінці „добрий дух" в особі московського кореспондента, щоб направити кривду, спричинену селянинові місцевими бюрократами, „бездушними людьми". Справа, одначе, не в цьому одному колгоспі та його керівниках, що дбають не про народ, а про інтереси тоталітарної московської держави — це загальни явище, характеристичне для всієї антинародної, колгоспної системи, в якій українського селянина, хоч би як заслужився він у „рідному колгоспі", викидають геть, коли він уже непотрібний.

На початку минулого року Ерастові Тимофійовичеві вручили почесну грамоту, в якій дослівно було сказано:

„За досягнені успіхи в сільському господарстві у виконуванні соціялістичних зобов'язань 1958 року РК КП-України і виконком районової ради депутатів трудящих нагороджують почесною грамою бувшого завідувача фарми колгоспу „Комуніст" Марченка Ераста Тимофійовича.

Грамоту підписали перший секретар Києво - Святошинського районового комітету партії А. Сапухін і голова райвиконкому М. Войцеховський.

Добре, звичайно, коли керівники згадують і про бувших старанних робітників. Але Марченка ця почесна грамота не так потішила, як засмутила й образила.

. . . Ерастові Тимофійовичові незабаром минає 72 роки. Шістдесят років працював він, не покладаючи рук. Спершу працював на куркулів, опісля в своєму бідняцькому господарстві, а як народився колгосп — вступив до нього, і тільки тут пізнав радість селянської праці. Колгоспники з теплом у голосі говорять про свого односельчанина.

Останні чотирнадцять років Ераст Тимофійович завідував молочною фармою в своєму рідному колгоспі. Фарма славилася на цілу округу. Декілька років підряд вона демонструвала свої досягнення в Москві, на Всеєюзній сільськогосподарській виставці, одержувала дипломи, а сам Марченко був тричі нагороджений медалями. Він і тепер старанно зберігає у себе багато почесних і похвальних грамот.

До Микільської Борщагівки на тваринницьку фарму колгоспу „Комуніст" часто приїжджали делеґації з ближчих і дальших колгоспів. Завідувача фарми Марченка раз-у-раз запрошували на районові семінарі та обласні наради тваринників, просили поділитися досвідом. Із знатним тваринником не раз зустрічалися керівники району і области.

Усе йшло добре, поки Ераст Тимофійович працював. Аж ось наприкінці 1958 року він занедужав і з великим болем у душі залишив улюблену справу.

Потім з ним сталося те, у що тяжко повірити: всіма шановану в селі, районі і області людину . . . забули.

А саме в цей тяжкий для нього час йому якраз і потрібна була підтримка, увага, допомога.

Поперваx, — розповідає Ераст Тимофійович, — ми з старою обходилися так-сяк самі. На книжці було в нас трохи грошей. А коли заощадження вичерпались і жити стало тяжкувато, вирішив я вдатися по допомогу до свого рідного колгоспу.

— Чого прийшов? — холодно спитав його голова артілі М. Бровченко. Він не подав старому руки і запросив його сісти.

— Та прийшов ось нагадати про себе.

— Ближче до діла

— Марку Миколайовичу, — сказав старий колгоспник, та ж мене забули. Невже я на це заслужив? А як ближче до діла, — призначіть мені хоч невеличку пенсію. Всякі лікарства треба купувати, та й з харчами маю трудноші.

— У тебе город є. От і вважай, що це твоя пенсія.

— Куди вже мені з старою обробити город!

— Ну, тоді роби, як хочеш, — відповів голова колгоспу.

Вертаючись додому, Ераст Тимофійович міркував собі вголос:

„У нашій країні такого знущання ніхто терпіти не зможе. Напишу про це у район до товаришів Сапухіна і Войцеховського."

Незабаром Ераст Тимофійович зустрівся з Войцеховським і розповів йому про те, як образив його голова колгоспу.

— Яке свинство! — обурився Войцеховський. — Нічого, Ерасте Тимофійовичу, не журися, все буде в порядку.

І таки Войцеховський не забув про Марченка: через кілька місяців він прислав йому . . . почесну грамоту. Ось чому ця нагорода більше засмутила, як потішила Ераста Тимофійовича.

— Ну, якщо районовий керівник бездушна людина, тоді треба звернутися до области. Там розберуть, що до чого, — вирішив Марченко і написав листа до Київського обласного комітету партії.

З обкому не забарилась відповідь, в якій повідомлялось, що його скаргу переслано до Києво - Святошинського райкому партії. А за якийсь час з райкому повідомили, що справу про призначення пенсії доручено розв'язати... голові колгоспу тов. Бровченкові. А останній і оком не моргнув на це доручення району.

Про все це Ераст Тимофійович написав до редакції „Правди". До листа він додав свої почесні та похвальні грамоти і казенно - бюрократичні відписи Київського та Києво - Святошинського райкому партії.

. . . Велике і багате українське село Микільська Борщагівка. Лежить воно поблизу Києва. З обкому та райкому можна було б і не посилати письмових відповідей Марченкові, а приїхати комусь на годинку — другу і розв'язати все на місці.

Сидячи в занедбаному садку, я веду розмову з його господарем — Ерастом Тимофійовичем, його дружиною, їхніми сусідами. Так, тяжко повірити всьому, про що вони мені розповідають. Вони нарікають на керівників колгоспу і села, які бездушно ставляться до тих, хто заслужив собі на спокійну і забезпечену старість. Колгосп „Комуніст" щороку одержує понад п'ять мільйонів грошового прибутку, але пенсії старим тут не видають.

Іду до колгоспної контори. Поки я розмовляю з рахівниками, до контори під'їхала „Волга". Це прибув своєю автомашиною секретар райкому партії тов. Сапухін. Потім з'явився голова колгоспу тов. Бровченко. Сапухін спитав його:

— Марку Миколайовичу, чи ви були в Марченка?

— Давненько, ще як працював він на фармі.

— А чому ви не видали йому пенсії?

— Даси йому, треба й іншим давати . . .

На цьому їхня розмова про долю Марченка вривається. Секретар партійної організації, вона ж і аґроном колгоспу І. Попова, що якраз увійшла до кабінету голови, не вспівши привітатись, почала лаяти залізничників, що не дають вагонів під колгоспні яблука, які треба відправляти в далекі краї.

Я кілька разів пробував відвернути Бровченка і Попову від комерційної теми і продовжити розмову про Ераста Тимофійовича. Куди там!

— Добре, обговоримо цю справу на правлінні, — буркнув під ніс Бровченко.

І знову з захопленням почалася розмова про яблука. До неї активно включився й Сапухін.

А. Черниченко
(Кор. „Правди")

Виїзд Миколи Лівицького до Европи

14 серпня вернувся до Европи голова ВО УНРади М. Лівицький, після 4-місячного перебування в ЗДА та Канаді.

Головною метою приїзду до Америки поставив собі М. Лівицький нав'язати нові та поглибити старі політичні контакти у Вашингтоні, які він започаткував під час свого першого побуту в ЗДА два роки тому.

Вже тоді він подав меморандуми від імени Державного Центру УНР та Ліги Поневолених Народів Сходу Европи (Паризький Бльок) Президенту Американського Комітету (АКВ) п. Г. Сардженту, державному секретареві Кристіянові Гертерові та багатьом членам Конґресу. В цих меморандумах М. Лівицький підкреслював конечність кардинальної зміни в методах американської пропаґанди за залізну куртину, включно до створення спеціяльної приватної або державної аґенції, яка мала б боротися з комуністичною пропаґандою кремлівськими методами, але при цьому послуговуватися лише правдою про російський імперіялізм.

Під час перебування в Европі, голова ВО УНРади одержав з Вашингтону багато прихильних відповідей на свої меморандуми від конґресменів і сенаторів, які не тільки уважно поставилися до конкретних пропозицій М. Лівицького але і висловили побажання принагідно особисто продискутувати з ним, подані ним пропозиції.

Треба признати, що під час своєї дипломатичної місії М. Лівицький опинився у виключно сприятливому політичному кліматі, після того як Хрущов сторпедував конференції в Парижі і Женеві. Наразі, пропозиції та інші міркування голови Виконного Органу УНРади набрали характеру актуальности та конкретности.

Нові настрої, в зв'язку з останніми потягненнями Хрущова, далися особливо відчути в державному департаменті під час останньої (четвертої) візити туди М. Лівицького, напередодні його від'їзду до Европи.

Поруч з дипломатичною активністю, голова ВО М. Лівицький виконав одночасно ще велику роботу, нав'язуючи контакт з широкими колами нашого громадянства та українськими організаціями ЗДА і Канади. На численних вічах, організованих Товариствами Сприяння УНРаді в Ню Йорку, Балтиморі, Нюарку, Филаделфії, Трентоні, Шикаґо, Рочестері, Торонті, Вінніпегу, Форт Вільямі, Гамільтоні та Монтреалі, М. Лівицький виголошував доповіді на тему — „Перспективи української визвольної політики", в яких, — між іншим, — подав слухачам в головних рисах інформації про чинність Державного Центру УНРади, в заграничному та внутрішньому секторах, за останню добу.

Майже всі віча закінчувалися резолюціями, в яких присутні одноголосно схвалювали потягнення голови ВО та дякували йому за успішну чинність та відвідини даного осередку.

Під час свого перебування в Ню Йорку М. Лівицький зробив інформаційні доповіді на форумах Демократичного Українського Координаційного Центру в Америці (ДУКЦА), Представництва ВО УНРади в ЗДА, Відділу Паризького Бльоку в Ню Йорку, організацій ОУРДП, СУНД, приняв участь у міжпартійній нараді всіх політичних груп, що входять у склад УНРади, відвідав Український Народний Союз в Джерзі Ситі, Український Робітничий Союз у Скрентоні та склав візити визначним українським та американським діячам.

На всіх нарадах голова ВО діставав повне схвалення своєї політики.

Свою першу візиту склав М. Лівицький д-рові С. Витвицькому, президентові УНР в екзилі, з яким був у постійному контакті аж до свого від'їзду.

Через обмеженість часу М. Лівицький, на жаль, не мав можливости приняти запрошення від інших осередків української еміґрації в ЗДА і Канади, які хотіли послухати його доповідь.

М. Лівицький відвідав редакції часописів „Свобода", „Народна Воля", „Прометей" та „Український Голос".

На останньому засіданні Представництва ВО УНРади в ЗДА, що відбулося 11-го серпня з участю всіх політичних груп, присутні одноголосно приєдналися до заключного слова президента д-ра С. Витвицького, який подякував М. Лівицькому за його успішну роботу в ЗДА та побажав йому щасливого повороту до Европи.

14-го серпня, о год. 7-ій вечора, присутні на летовищі: голова Представництва Е. Приходько, заст. голови Головної Управи УНДС К. Марущак, редактор журналу „Тризуб" А. Зубенко, З. Івасишин, письменниця Наталя-Холодна-Лівицька і пані Євдокія Зубенко, Євгенія Марущак, Алла Нещадименко і інші тепло попрощалися з Миколою Лівицьким, побажавши йому багато здоров'я і щасливої подорожі.

Е. П.

ПАМ'ЯТІ ПРОФ. МИХАЙЛА КИСІЛЯ

Є незмінні факти, яких ми не любимо згадувати, але згадка про які підносить духа. Таким незмінним фактом є те, що кожнего з нас чекає десь могила, що ми всі підемо за померлими предками нашими та за мільйонами, що жили на цьому світі перед нами. Ми знаємо, що цього не можна змінити, але ми також знаємо, що способом нашого життя ми можемо впливати на те, що зістане, коли ми відійдемо. Життям нашим ми творимо пам'ять про себе.

Пам'ять, що зісталася по померлому Михайлові Кисілю повчальна й дійсно вічна.

Народився Михайло Кисіль 3-го жовтня 1895 року в селі Княтин на Сокальщині. Під час першої світової війни, як молодий старшина австрійської армії, попав у російський полон й пробув коло півтора року біля Петроґраду. Під час революції Михайло Кисіль служив в Українській Галицькій Армії, та, повернувшись додому, якийсь час переховувався, а згодом вступив до учительської семінарії, яку закінчив, і в 1925 році одержав посаду директора школи в Рахівцях, пов. Підгайці.

Тяжко довідатися подробиць з його життя, бо сам ніколи не хвалився своїми досягненнями, а приятелів і друзів, що його знали, доля розкидала по цілому світі. Він також покинув Рахівці в 1944 році й опинився в таборах ДП в Баварії, де й далі вчив дітей в таборових школах.

В 1949 році приїхав Михайло Кисіль до ЗДА. Як і ми всі, заробляв на хліб щоденний нелегко, мало цікавою працею, але попри неї розвинув неабияку громадську діяльність.

Не писав він ні книжок ні поезій, що зворушують людей не кидав кличів, що поривають мільйони, не творив нових ідей, чи філософій, але працював. Працював без слави, без претенсії на похвалу чи подив.

Провадив фінансові книги як касір Відділу УККА, провадив книги парафії св. Юра в Бостоні, писав протоколи, вів листування та помагав в роботі діловодам багатьох організацій. Скликав сходини і завжди відвідував і брав участь у засіданнях. А скільки завдячує йому наша спільнота у вихованні дітей, що він їх навчав у школі українознавства, яку заснував і провадив, та яких допомагав виховувати у Пласті чи СУМА, будучи головою Пласт-Прияту й членом виховної ради відділу ЮСУМА.

Михайло Кисіль, член 374 Відділу Українського Народного Союзу, був наполегливим, витривалим працівником, що виконував звичайну мурашину працю, яка багато часу відбирає від розваг і відпочинку, а проте працю, яка, як той цемент, тримає нашу спільноту.

На засіданню Управління школи, за два місяці до пенсії, раптовий удар серця припинив його діяльність. Після похорону хтось сказав, що головний стовп нашої громади впав. Але громада наша не впаде, бо пам'ять про Михайла Кисіля є славна і повчальна. Вона учить нас, звичайних людей, що не конче треба бути генієм, визначним мистцем чи философом, щоб виконати службу свому народові.

Кожний, хто знав або й не знав його, нехай погляне на спосіб свого життя та присвятить час для громадської праці, щоб наші установи працювали реґулярно, щоб наша спільнота скріплена була міцним цементом-працею наполегливих, точних, звичайних працьовників, щоб спадщина наша, пам'ять про нас не зникала, а жила далі в серцях наших нащадків.

Не сльозами, не високопарними словами, а працею вшануймо пам'ять Михайла Кисіля, та пам'ять предків наших, померлих, замучених й поляглих борців за долю нашого народу.

Святослав Петрів

НЕ ЗНАЄ, НА КОТРУ СТАТИ

Працює в нашій громаді секретарем пан Зам'єщук. Я й не згадував би про нього, якби не те, що нам бракувало баса до хору. А пан Зам'єщук, якби ви чули, навіть по п'ятій чарці, та як загуде, то перевершить всіх. Просто Шаляпін.

— Знаєте що? — каже голова, — якби нам втягнути до хору Зам'єщука?..

— Гм... — похитав головою секретар. — Але це по національності поляк. Не знаю, чи згодиться...

— Адже ж те „щук" на кінці вказувало б на українця!.. У поляків мало прізвищ на „щук"...

— Але „м'є" товаришу голово?.. Українців мало на „м'є"...

Ніхто не знав напевно. Справа вияснилася, як признали для українців перші кредити. Прийшов до нас громадянин Зам'єщук і ще з порога гукнув найчистішою українською мовою:

— А-а-а! Здорові були! Як то серце тягне до своїх. Ви, певне, не сподівалися, що? Га-га!

Голова мало не підскочив з утіхи. Буде бас!

— Дуже, дуже раді, громадянине Зам'єщук...

— Кажіть „Заміщук" — гукнув, — мій батько був Заміщук і я буду! Козак-запорожець!.. Чорне море, синє море... Гай-гай!.. Кажу вам. Як почув я, що українці дістали кре... я хотів сказати — ...своє Товариство, так мені щось тьохнуло... Серденько - тумаченько... От думаю — випити б могорича зі своїми!.. І засівати — так, як наш батько Тарас Шевченко: — Взя-а-в би я-а ба-а иду-у-ру...

Але з баса нічого не вийшло, бо Заміщукові не признали кредиту. Він зустрів на вулиці нашого голову й хоч ніхто не питався, вияснив йому справу свого родоводу. — Мій батько — каже — називався Заміщук, — то правда, але дід був поляк! Чистокровний! Називався Заєц. Бабка теж. Мам на то факти...

І, не затримуючись, загудів басом:

„Умарл Мацєй, умарл — на дембовей десце..."

Але ось на другий рік прийшла вістка, що для українців признали знову кредити. Заміщук заметушився. Прийшов до нас і каже:

— А я таки дійшов до того, що прадід мій був українець з крови і кости. Мав чорний вус і носив шаровари. Гай-гай!... Як то серце тягне до своїх... „Взя-ав би я-а бан...

І знову не пощастило громадянинові Заміщукові: не дістав нічого. Зустрів мене на вулиці і, задерши голову, сказав тільки:

— Моя прабабка була полька. Мам на то факти. Називалася Замостек. До відзеня.

Пішов випростувавшись, якби проковтнув дубову палицю. Я подивився йому вслід: горда штука! Думаю навіть, громадянине, що це ані Заміщук, ані Замостек — але граб'я Замойскі у власній особі. Тільки ось що: що буде, як українці діставатимуть кредити ще кілька років? Мусітиме сягнути, громадянин Заміщук, хіба до княжої доби, а може й до первісної людини, що походить — як вияснили вчені — від мавпи...

„Наше Слово", Варшава.

Р. Левицький

ПОТРЕБА ТЕАТРУ

(Порядком дискусії)

Потреба постійного професійного українського театру така конечна, така пекуча й така очевидна, що кожний здає собі з того справу.

А однак холодний факт існує: такого театру немає.

Були проведені театральні вистави професійними акторами, збоку театральних критиків було стверджено, що вони стояли на високому мистецькому рівні, але що ж? Публіка, мовляв, „недописала"...

Тому передусім слід розглянути проблему, що її назвали б ми проблемою глядача.

Чи існує взагалі стільки потенціяльних глядачів, щоб вони могли заповнити театральні залі у більших осередках нашого скупчення?

Потенціяльні глядачі — це ті особи старшого і молодшого віку, які добре володіють українською мовою і беруть участь в українському громадському житті.

Смію твердити, що є їх подостатком.

На доказ цього нехай послужать такі приклади:

На змаганнях копаного м'яча української дружини „Тризуб" у Филаделфії буває звичайно кілька тисяч глядачів, з того числа пересічно коло двох тисяч українців. Це майже виключно новоприбулі і їхні діти, шкільна й університетська молодь.

Змаганнями копаного м'яча майже зовсім не цікавляться давноприбулі і їхні тут народжені діти, з тої причини, що копаний м'яч не популярний в Америці. Але вони цікавляться українським театром, і тому число потенціяльних глядачів театру багато більше, ніж глядачів копаного м'яча.

Ще один приклад. У Ню Йорку в школі св. Юра вчиться около 1,000 дітей. Батьки цих дітей — це здебільша свідомі українські громадяни вже хоч би тому, що посилають своїх дітей до української школи. Тож, узявши в рахубу хоч би тільки одну дитину і двоє батьків, маємо вже 3,000 потенціяльних відвідувачів театру. Коли додати до цього учнів і батьків православних шкіл, університетську молодь та її батьків і інших громадян, то число потенціяльних глядачів збільшується щонайменше втроє.

Причина, виходить, лежить не по боці недостатньої кількости глядачів, а деінде.

Коротко і виразно: слід створити такий український театр, до якого глядачі спішили б залюбки, а не йшли з патріотизму. От що!

Вистави — „Гайдамаків", „Мойсея" та Шевченківського театру слова, відбулися, як це ствердили авторитетні театральні критики, на дуже високому мистецькому рівні, але все ж таки такі вистави можна розраховувати лише на обмежену кількість добірнішої публіки.

Що ставлять переповнені американські театри на Бродвеї? Який рід театрального мистецтва має найбільшу атракційну силу для сучасного американського глядача? І вкінці, на якій матеріяльній базі вдержуються оті театри? Отож, наприклад, одна й та сама музична комедія „Май Фер лейді" іде в Нюйорку безперестанку понад три роки. Добрий квиток на виставу коштує від 8 долярів вгору, і треба його замовляти за кілька тижнів наперед.

Один цей приклад так пречисто говорить за себе, що тут немає потреби щонебудь вияснювати чи додавати.

Тож, на мою думку, треба ставити добрі українські музичні комедії чи п'єси з акторами-співаками, хором, балетом і оркестрою.

В Нюйорку не було б ніяких труднощів створити театральний хор, балет та оркестру і підшукати акторів-співаків. Також можна б це зробити спільно з Филаделфією.

Залишається ще справа фінансова. І тут знов можна було б узяти приклад з процвітаючих театрів на Бродвеї. Добра вистава, т. зв. „гіт" запевнює цим театрам не тільки удержання на високих платнях всіх акторських і адміністраційних сил, покриття видатків на декорації, костюми, оркестри, композиторські гонорари і оплату технічного персоналу, але приносить добрий постійний прибуток для власників театрів.

Здаю собі справу з того, що коли перенестися на нашу українську ниву, то спочатку тяжкувато буде дістати від нашого брата зайву десятку на театральний уділ, але при відповідній рекламі і підході все таки дещо буде можна в тому напрямі зробити.

Тому я пропоную, щоб самі актори, співаки, танцюристи і т. зв. театрали на початок самі зложили по кілька уділів і створили своє спільне підприємство, добрий український професійний театр з такими виставами, які притягали б широкі маси глядачів.

„Мала Олімпіяда" на Союзівці

(Закінчення зі стор. 1-шої)

„Малою Олімпіядою" головний касир УНС Роман Слободян, вітаючи учасників на початку змагання від УНСоюзу, який набуттям та влаштуванням тієї оселі створив передумови до таких змагань та, зокрема, до такого справжнього здвигу молоді, як він був у тих днях на цій оселі. Сотки гостей приглядалось та переживали ці змагання. Змагання були влаштовані Українською Спортовою Централею Америки і Канади, а їх господарями були Карпатський Лещетарський Клюб і Союз Українських Американських Спортових Товариств.

Тенісовими змаганнями, участь в яких взяло понад 60 осіб, проводили інж. Богдан Рак, як голова і головний суддя, інж. Я. Бурбело, як секретар, інж. Б. Левицький, як скарбник і інж. В. Шарко, як господар. У кінцевих вислідах перемоги здобули:

Першість УАСЦК в категорії жінок здобула Ірина Стецик („Львів, Торонто), перемагаючи Марію Душник (Союзівка). Перше місце у фіналі чоловіків здобув Юрій Король („Черник", Дітройт), перемігши Леоніда Воробкевича з того самого Клюбу. В конкуренції сеньйорів виграв Володимир Соколовський („Леви", Шикаґо), перемігши Константина Беня (КЛК), а третє місце здобув ред. О. Гайський. В конкуренції Юначок перемогла Андрея Марія Кейбіда (Союзівка), вигравши у фіналі проти Ярослави Павлічки. Конкуренцію старших юнаків виграв Богдан Сливка („Черник", Дітройт) проти Зенона Коссака з того самого клюбу. Третє місце зайняв Іван Левкович („Леви", Шикаґо), перемігши Г. Дубаса („Львів", Клівленд). Конкуренцію молодших юнаків виграв Олег Лебедович („Черник", Дітройт), перемігши у фіналі Андрія Попеля („Львів", Клівленд). Третє місце зайняв Олег Лисяк (КЛК), перемігши Нестора Нинку з того самого клюбу. Нагороди переможцям вручив гол. предсідник УНС Д. Галичин, а інж. Б. Рак закрив змагання.

У плавацьких змаганнях, що відбулись у новому „олімпійському" басейні та які влаштував Карпатський Лещетарський Клюб за першість СУАСТ-Схід, взяло участь понад 30 змагунів і змагунок зі спортових клюбів: УСК, КЛК, „Довбуш", „Союзівка". Змаганнями проводила комісія з ред. Олегом Лисяком на чолі та проф. д-ром Е. Жарським, як головним суддею. Почалися змагання в суботу, 3-го вересня, о год. 4-ій по полудні, вступними і привітальними промовами ред. О. Лисяка, проф. Е. Жарського, голови Клюбу організаторів інж. Б. Рака і гол. касира УНС Р. Слободяна. Перші місця і нагороди (чаші, медалі і грамоти) здобули:

100 метрів грудним стилем чоловіків: 1) Юрій Купчинський, 2) Роман Книш, і 3) Ярема Волосенко, усі з КЛК.

50 метрів жінки довільним стилем: 1) Мотря Восвідка, 2) Оксана Субтельна і 3) Зірка Снігурович.

50 метрів юнаки довільним стилем: 1) Орест Солтівський, 2) Роман Гентиш, 3) Марко Олесницький.

Штафета 4Х50 метрів змінним стилем: 1) КЛК у складі: Восвідка, Купчинський, Граб і Маркевич, 2) „Союзівка" у складі — Поливка, Книш, Стефанишин, Гліва.

50 метрів довільним стилем юначки: 1) Зірка Дяченко, 2) Марія Рогожинська — і 3) Люба Шумило.

50 метрів довільним стилем чоловіків: 1) Юрій Граб, 2) Юрій Бойчук, 3) В. Галів.

50 метрів чоловіки метеликом: 1) Юрій Граб, Юрій Купчинський, Роман Рондяк.

100 метрів довільним стилем: 1) Ігор Восвідка, 2) В. Гліва і 3) В. Стефанишин.

На закінчення змагань відбулась ефектовна штафета 4Х50 метрів, до якої стали дві дружини КЛК і одна Союзівки. Вислід: перше місце здобули для КЛК — Ігор Восвідка, Зенон Маркевич, Ігор Абрамюк і Юрій Граб. Друге місце для „Союзівки" здобули: Юрій Ставничий, В. Кіллдуф, В. Гліба і В. Стефанишин. Третє місце для КЛК здобули: Марко Олесницький, Олег Лисяк, Роман Гентиш і Юрій Купчинський.

Після кожного фінального змагу вручувано переможцям нагороди за олімпійською системою на спеціяльній ступениці. Змагання закрив голова СУАСТ-Схід проф. Е. Жарський, який вручив переможній дружині КЛК велику срібну чашу ім. Юрія Шухевича, уфундовану д-ром М. Кузьмовичем. Змаганням приглядалась численна публіка, що живо реаґувала на успіхи і невдачі поодиноких змагунів.

Американська Асоціяція Адвокатів за беззастережне членство ЗДА у Світовому Трибуналі

Вашинґтон. — Конвенція Американської Асоціяції Адвокатів більшістю 114 до 107 голосів прийняла резолюцію, в якій закликається Конгрес скасувати ті застереження, які обмежують членство ЗДА в Міжнародному Трибуналі Справедливости. Голосування відбулось після довшої гарячої дискусії. І воно є перемогою президента Айзенгавера, який промовляючи недавно на цій конвенції закликав її домагатися скасування теперішніх обмежень. За скасування обмежень голосували і три присутні на конвенції високі урядовці: головний прокуратор Вілліям Роджерс, його заступник — Лоренс Е. Волш і головний соліцитатор ЗДА — Дж. Лі Ренкін. Досі ЗДА обмежує „застереження Конолі", згідно з яким ЗДА самі мали б вирішувати, яка проблема є „внутрішньою правою" ЗДА бо Міжнародний Трибунал Справедливости не має права займатися „внутрішніми справами" своїх своїх членів.

Ватикан візьме активну участь в Світовому ярмарку в Ню Йорку в 1964/5 р. р.

Рим. — Папа Іван XXIII заявив американській делегації від управління, що займається зорганізуванням Світового ярмарку в Ню Йорку в 1964/65 р.р., що Апостольська Столиця майже напевне візьме в тій виставі участь. Апостольська Столиця мала власний павільйон на Світовій виставі в Брюсселі в 1958 р. 6-членна американська делеґація відвідала Югославію, Австрію, Грецію, Туреччину й Італію, діставши всюди запевнення щодо заінтересування тих країн Нюйоркською виставою та своєї активної участи. Голова нюйоркського організаційного Комітету президент Нюйоркської Порт Авториті Роберт Мозес був несподівано викликаний з Риму до Ню Йорку, але делеґація поїхала в складі 5-х членів з Риму ще до Португалії і Еспанії. Авдієнція у Папи відбулась в його літній резиденції в Кастель Ґандольфо й тривала 25 хвилин. Хоч у розмові посередничав італійсько-англійський перекладач, проте Папа й без нього розумів англійських гостей і сказав дещо по-англійськи, перепросивши, що англійською мовою володіє погано.

У Конґо згинув американський журналіст

Леопольдвіль. — Генрі Н. Тейлор, 31-річний кореспондент пресового концерну Скрипса-Говарда, згинув в минулу неділю під час свого об'їзду провінції Касай в Конґо, де йде громадянська війна між військами центрального уряду Люмумби й ворожими йому кочівничими племенами Балюби. Представники Об'єднаних Націй в місті Бакванґа, де військова частина ОН хоронить тамошніх 120 білих мешканців, перестерігали Тейлора, щоб він не виїздив з Бакванґи, але він хотів бути наочним свідком тих боїв у джунґлях, ведених примітивними засобами. Як він згинув — покищо ближче не відомо. Тейлор звітував з Москви про процес летуна Френсіса Поверса, після того коротко звітував з Олімпіяди в Римі. Його батько є амбасадором ЗДА в Швайцарії. Ідучи до Конґа молодий Тейлор зупинився в Швайцарії для відвідин батьків. Його тіло віддіслано літаком до Вашинґтону. Державний Секретар Крістіян Гертер післав депешу із співчуттям батькам загинувшого на своїй стійці журналіста та висловився з найбільшим признанням про його заслуги для правильного інформування світу про події, що він їх обсервував.

Після початкових невдач американці „підтягаються" на Олімпійських ігрищах

Рим. — Ситуація на Олімпійських ігрищах в Римі виглядала в минулу неділю так, що Совєтський Союз здобув 19 золотих медалів, а ЗДА 16. На третьому місці стояла Німеччина з 8 медалями, після неї ішли Італія — 7, Австралія — 5, Мадярщина і Туреччина — по 3, Нова Зеляндія — 2, а Англія, Польща, Румунія, ЧСР, Швеція і Данія — по 1. Найбільшою поразкою американців були програші Джана Томаса з Кембридж, Масс., і Гола Конноли з Санта Моніка, Каліф., світових рекордистів у скоку вгору і метанні молотом. Американська Олімпійська дружина й ввесь спортовий світ вважали їх „певними" кандидатами на золоті медалі. Томаса перевищили два члени совєтської дружини. Американці програли теж в бігу на 100 і 200 метрів. В першому випадку переміг німець, в другому італієць. Зате в минулий понеділок перше місце осягнули американці Еліот Саймонс з Вирджинії і Шелбі Вилсон з Оклягоми в дужаннях вагою мухи і легкою, — перемігши членів совєтської дружини.

Де Ґоль домагається тіснішої співпраці між державами Заходу

Париж. — Президент Франції Шарль де Ґоль склав в минулий понеділок в Елізейському палаці в Парижі заяву перед 650 журналістами, в якій домагався тіснішої співпраці між західніми державами, повторивши давнє своє переконання, що ЗДА, Англія і Франція повинні мати вільнішу руку для вирішування всіх найважливіших проблем політики й оборони західнього світу. Він заповів продовжування своїх старань, щоб шість держав Стально-вугільної промисловости, Спільного господарського ринку і Евратому були тісніше споєні політично, але водночас домагався знову, щоби збройні сили держав, приналежних до Північно - атлянтійського пакту (НАТО) були пов'язані спільним стратеґічним пляном і найвищим штабом, але стояли під командуванням свого національного старшинства та не були „інтеґровані" в збройні сили НАТО. Де Ґоль висловився легковажно про Об'єднані Нації, як установу, що могла б втручатися в політику Франції в Альжирі. Де Ґоль висловив думку, що треба буде перевести плебісцит в згаданих шістьох західньо-европейських континентальних країнах, щоб дістати кращу базу для заходів в справі затіснення між ними політичної співпраці.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ПАЛМЕРТОН, Па. — Б-во св. о. Миколая, Відд. 369, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 11-го вересня 1960 р., в год. 4-ій по пол., в церковній залі. Проситься членів вирівняти свої залеглі членські вкладки. — Управа.

ПЕРТ АМБОЙ, Н Дж. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 155, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в п'ятницю, 9-го вересня 1960 р., в залі УНДому, при 760 Стейт вулиці, в год. 7-ій веч. Просимо членів про численну участь тому, що є дуже важливі справи до вирішення. Також просимо вирівняти місячні вкладки та привести зі собою нових кандидатів на членів УНСоюзу. — І. Будняк, фін. секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 371, відбудуться в п'ятницю, 9-го вересня 1960 р., в год. 8-ій веч., в Січовій залі. Проситься членів вплачувати свої вкладки на Зборах Відділу. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє членів, що Звичайні Місячні Збори відбудуться в суботу, дня 10-го вересня 1960 р., в год. 7-ій веч. Просимо прибути і вирівняти залеглі членські вкладки. — С. Барабах, предс.; І. Струк, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє, що Збори відбудуться в суботу, 10-го вересня 1960 р., в год. 7-ій веч., в церковній залі., 675 So. 19th St. Обовязком кожного члена прийти на Збори і вплатити біжучі та залеглі чл. вкладки. На Зборах будуть полагоджені ще деякі важні справи. — В. Ткач, предс.; М. Юров, секр.

ШИКАҐО — Південь. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, відбудуться в суботу, дня 10-го вересня 1960 року, в год. 7:30 веч., в церковній залі, при 4952 Савт Полайна вул. На порядку нарад: важливі справи і тому проситься членів обов'язково і точно прибути на ці Збори. — Управа.

БРУКЛИН, Н. Й. — Управа Т-ва „Запорозька Січ", Від. 325, подає до відома місцевим і поза-місцевим членам, що Треті Квартальні Збори відбудуться в суботу, 10-го вересня 1960 р., в год. 8-ій веч., в залі УНДому, при 216-218 Ґренд вул. Збори є дуже важливі, бо впродовж 2 літніх місяців Зборів не було. Є багато справ до полагоджения, між іншими, звіт Комітету, що був вибраний до виготовлення деяких точок до нового Статуту. Управа Т-ва закликає всіх не-членів УНСоюзу — вписуватись в його члени. — П. Лисогір, предс.; В. Цюпа, фін. секр.; В. Проць, кас.; І. Малик, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 367, відбудуться в неділю 11-го вересня 1960 р., в церковній залі, в год. 1:30 по пол. Просимо, щоб всі члени явилися та вирівняли свої вкладки. На Зборах буде вибір Комітету на Товариський Баль, який відбудеться в місяці жовтні. Просимо приєднувати нових членів до Т-ва і УНСоюзу. — Г. Лилак, предс.; Т. Песко, кас.; В. Попович, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 22-мільйонового майна організації!

КЛІВЛЕНД, Огайо — Збори Т-ва „Сокіл", Відд. 336, відбудуться в неділю, 11-го вересня 1960 р., в год. 1-ій по пол., в Народному Домі, W.14th St. Просимо членів прибути на ці Збори, вирівняти вкладки, а у випадку хвороби — повідомити невідклично касира Відділу. — Т. Степанек, предс.; Г. Кисіль, фін. секр.; Т. Кальмук, рек. секретар.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Т-во „Українська Січ", Відд. 182, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 11-го вересня 1960 р., в год. 2-ій по пол., в залі Укр. Прав Церкви, при 45-47 Hope Ave., в Пассейку, Н. Дж. Проситься усіх членів прибути на Збори та вирівняти свої вкладки, а головно це відноситься до тих членів, що платять вкладки — квартально, піврічно або річно. Управа Відділу не має своїх фондів, щоб за них заплатити наперед. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 334, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 11-го вересня 1960 р., в УНДомі, при 14-ій вул, в год. 1-ій по пол. Пригадується усім членам, щоб прибули на Збори і вплатили біжучі та залеглі вкладки. Крім цього, Управа закликає складати пожертви на Фонд Наглої Потреби. На Зборах буде видача чеків-дивіденди. — Н. Задорецький, предс.; Ст. Бохонок, кас.; Г. Демкович, рек. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 372 УНСоюзу в Плейнфілді, Н. Дж., було зорганізоване в місяці березні 1927 року. Тепер Т-во нараховує 137 членів старших та 94 дітей, разом всіх членів 231. Товариство відбуває свої сходини кожної третьої суботи місяця, де полагоджуються всі справи, зв'язані із членством УНСоюзу. Управа є в такому складі: К. Наконечний — предсідник; Ів. Головка — касир; Д. Гела — фін. секретар; П. Шило — рек. секретар, Контрольна Комісія: В. Реновець, Ст. Дубей, П. Ярема, Опікуни хворих: В. Ярема, Н. Ярема.

Посмертні згадки

Марія ЦЕНЮХ — учителька „Рідної Школи" в Монтреалі, Канада, членкиня Відд. 471 УНСоюзу, згинула в автомобілевій катастрофі в Норт Бей, Онт., дня 4-го липня 1960 р. Покійна полишила чоловіка Миколу, сина Льва, лійтенанта R.C.A.F. і сестру Олену. — Вічна Їй Пам'ять!
В. Цимбала, секр.

Василь КАРДАШ — довголітній член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 334 УНСоюзу в Елизабеті, Н. Дж., помер дня 15-го серпня 1960 р., по короткій недузі, проживши 82 роки. Покійний походив зі села Підкамінь, пов. Рогатин, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1908 р., й належав до інших українських організацій, сповняючи вірно свої обов'язки, даючи в цей спосіб приклад своїм дітям і внукам, що також заповнили ряди УНСоюзу й інших організацій. Покійний, крім цього, був відомим зі своєї жертвенности на народні цілі, був платником Нац. Фонду УКК і ніколи не відмовив пожертви на ЗУАДК. Він був одним із піонерів українських організацій м. Елизабету, Н. Дж. Похорон відбувся 18-го серпня 1960 р., від укр. кат. церкви з Елизабету, на цвинтар у Кольонія, де Покійний недалеко проживав. Полишив у смутку доньку Марію, 3 синів, 8 внуків і 3 правнуків. — В. И. П.!
І. Іваник, секр.

Яків МАХНО — довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 256 УНСоюзу у Рівергед, Н. Й., помер 17-го серпня 1960 р., проживши 75 років. Покійний народився 1885 року в селі Дубно, пов. Ланцут. Полишив у смутку дружину Павліну, 2 доньки: Марію і Анну, 2 синів: Івана й Василя, зятя, 2 невістки, 7 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 20-го серпня 1960 р., при участі членів Б-ва, Приятелів і Знайомих, із церкви св. І Хрестителя, на цвинтар св. І. Хрестителя у Рівергед. Вічна Йому Пам'ять!
О. Недошитко, секр.

ТАРЗАН, ч. 4, 516. Боротьба.

Несподівана поява Тарзана настрашила людей. Вони, повзаючи, дико заатакували...

Але їхні зусилля були даремні проти мстивої сили пана джунґлі!